

bONUM pUBLICUM

6 VOLT NAGYKÖVET ÉPÍTI
A NEMZETKÖZI KAPCSOLATOKAT
– INTERJÚ BREUER KLÁRÁVAL

12 DOKTORAVATÁS ÉS
ELISMERÉSEK A TUDOMÁNY
NAPJÁN

44 LUDOVIKA
SZABADEGYETEM:
A FIDESZ ÉS AZ MDF
MEGALAKULÁSA

RÓMAI MAGÁNJOG

Keresse könyvesboltunkban!

www.dialogcampus.hu

NKE Könyvesbolt

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Oktatási Központ

1083 Budapest, Üllői út 82. • Tel.: 06-1-432-90-00/20-444 • E-mail: vasarlas@dialogcampus.hu

Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig, pénteken: 7.30–13.30-ig

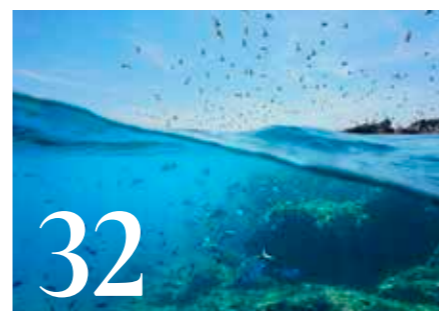
18

Hét évtizede a repülőtisztképzés szolgálatában

29

Hegemónia helyett: újkori német–magyar kapcsolatok

32

A Budapesti Víz Világtalálkozó margójára

38

Új távlatok a magyar űripárban

47

Csoda vagy szükségszerűség? – 30 éve omlott le a berlini fal

TARTALOM 2019. NOVEMBER

02	MOZAIK	20	KUTATÁSOKKAL AZ INTEGRITÁS ERŐSÍTÉSÉÉRT	41	GEOPOLITIKAI KÓD: JAPÁN NAGYHATALOM
06	VOLT NAGYKÖVET ÉPÍTI A NEMZETKÖZI KAPCSOLATOKAT – INTERJÚ BREUER KLÁRÁVAL	23	ÁTALAKULÓBAN AZ IDEGENRENDESZETI KÉPZÉS	44	LUDOVIKA SZABADEGYETEM – „30 ÉVE SZABADON”
11	HIÁNYPÓTLÓ NEMZETBIZTONSÁGI MŰVEK	26	MÁTRIXBAN A NATO KIBERHARCOSAI	47	A „CSODÁK ÉVÉNEK” TANULSÁGAI 1989
12	DOKTORAVATÁS ÉS ELISMERÉSEK A TUDOMÁNY NAPJÁN	29	HEGEMÓNIA HELYETT: ÚJKORI NÉMET–MAGYAR KAPCSOLATOK	50	EMLÉKÉV TRIANON ELŐTT TISZTELEGVE
14	1956 A SZABADSÁG KIVÍVÁSA	32	MEGELŐZNI A VÍZVÁLSÁGOT	53	AZ '56-OS FORRADALOM EMLÉKEI
16	KERESZTÉNY SZABADSÁG	35	GONDOZÁS A LELKI EGÉSZSÉGÉRT – INTERJÚ PALLAGI ANDREÁVAL ÉS ALÁCSI ERVIN JÁNOSSEL	56	AJÁNLÓ
18	HÉT ÉVTIZEDE A REPÜLŐTISZTKÉPZÉS SZOLGÁLATÁBAN	38	ÚJ TÁVLATOK A MAGYAR ŰRIPÁRBAN		

LÉTREJÖTT A MAGYAR DIPLOMÁCIAI AKADÉMIA

A Nemzeti Közszoigálati Egyetem Szenátusának döntésével létrejött a Magyar Diplomáciai Akadémia, amelynek célja a diplomáciai kar utánpótlásának és a magyar nagykövetek külszoigálati felkészítésének biztosítása, valamint a magyarországi diplomáciai vezetőképzés kialakítása. Az akadémia a Külgazdasági és Külügyminisztériummal együttműködésben végzi szakmai tevékenységét, amelynek keretében kidolgozták a képzési programokat. Ezek véglegesítése az alapítást követően hamarosan megtörténik, a képzések elindítása több lépcsőben, 2020 folyamán várható.

A MINSZKI VÍZMŰVEK DELEGÁCIÓJA AZ NKE-N

A Nemzeti Közszoigálati Egyetemre is ellátogatott a Minszki Vízművek Budapesti Víz Világtalálkozóra érkező nyolcfős delegációja. A megbeszéléseken szó volt a közös cse-reprogramokról, a jó gyakorlatok megosztásáról és kutatási együttműködések lehetőségéről is. A Magyarország és a Belarusz Köztársaság közötti vízipari együttműködés gyökerei 2017-re nyúlnak vissza, amikor a két ország fővárosának ágazati vezetői először egyeztettek a vízipari együttműködési lehetőségekről. A Ludovika Campuson folytatott mostani találkozó során a vízellátás és a víztisztítás területén dolgozó szakemberek képzésének perspektíváit illetően a házigazdák bemutatták a Víz tudományi Kart, majd a vendégek megismerhették az NKE nemzetközi kapcsolatait, illetve az ösztöndíj-lehetőségeket.

AZ NKE IS RÉSZT VETT A MAGNA CHARTA UNIVERSITATUM ÜLÉSÉN

A kanadai Hamiltonban tartott találkozón Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyettes és Breuer Klára nemzetközi igazgató több megbeszélést is folytatott más egyetemek képviselőivel. A mára több mint 900 tagot számláló közösség 15 új felsőoktatási intézménnyel bővült. A házigazda McMaster University campusán tartott tanácskozáson az NKE képviselői az intézmény nemzetközi kapcsolatrendszerének bővítése érdekében megbeszéléseket folytattak más egyetemek képviselőivel. A kapcsolatépítés eredményeként idén decemberben a Ludovika Campusra látogat a Torontói Egyetem magyar tanulmányokat folytató diákjainak egy csoportja.

KÖZÉP-EURÓPA WASHINGTONI MADÁRTÁVLTATBÓL

A Nemzeti Közszoigálati Egyetem is képviselte magát az amerikai fővárosban megrendezett James S. Denton Transatlantic Fellowship Programon, amelynek hét résztvevőjét a washingtoni székhelyű CEPA (Center for European Policy Analysis) illetékes vezetői választották ki a visegrádi négyek országaiból, Ukrajnából, Észtországból, illetve Lettországból. Köztük volt Kováts Antónia, az NKE Nemzetközi Igazgatóság irodavezetője is, aki számos olyan megbeszélésen vett részt, amelynek célja szorosabb kutatói, illetve oktatói együttműködés létrehozása az NKE és rangos amerikai, valamint közép-európai intézmények között.

EZÜSTÉREM A NATO 70 SZIMULÁCIÓS VERSENYEN

Második helyezést ért el az NKE Nemzetbiztonsági Szakkollégiumának csapata a NATO 70 Konferencia és Szimulációs Versenyen. „A mostani eredmény egy évek óta tartó folyamat eredménye” – értékelte Resperger István ezredes. A Nemzetbiztonsági Szakkollégium igazgatója külön megköszönte a kutatócsoport-vezetők munkáját is, akik segítették a versenyzők felkészülését. „Bízom benne, hogy a hallgatók, akik most a kollégium tagjai, a későbbiekben a doktori képzésben vagy további területeken erősítik a nemzetbiztonsági szolgálatokat és az egyetem jó hírnevét” – hangsúlyozta Resperger István. Az ezüstérmes csapat tagjai: Barcza-Tóth Tímea, Dániel György, Lakatos Fanni, Jáger Áron, valamint Tóth Máté.

MEGALAKULT A KREATÍV TANULÁS PROGRAMTANÁCS

„Pedagógiai fordulatot kell megcélozni és végrehajtani, amely az oktatás lényegének a hallgatói képességek hatékony fejlesztését és értékelését, az egyéni tanulási utak mentorálását és a személyességen alapuló, alkotó szakmai közösségek művelését tekinti” – olvasható az NKE Rektori Tanácsa által elfogadott Kreatív Tanulás programdokumentumban, amelynek továbbfejlesztésére és érvényesítésére Programtanács alakult az intézményben. Ennek célja, hogy belső konzultációkat folytasson, és ajánlásokat fogalmazzon meg, illetve jó gyakorlatok bemutatásával, műhelybeszélgetések és tréningek szervezésével támogassa a hatékonyabb tanulást szolgáló megoldások bevezetését az egyetemen.

TÖRTÉNELMÜNK VISSZASZERZÉSE: A KÖZÉP-EURÓPA-GONDOLAT ÚJJÁSZÜLETÉSE

Cseh és magyar nyelvű előadásokkal járta körbe a cseh-szlovák Charta '77 mozgalom magyarországi hatását, annak Közép-Európa-hoz való viszonyát az NKE Eötvös József Kutatóközpont Közép-Európa Kutatóintézete. A kerekasztal-beszélgetéssel egybekötött előadásokon az idén elhunyt Rudolf Kučera híres *Jog a történelemhez* című esszéjét és a Střední Evropa folyóirat keletkezésének körülményeit, jelentőségét, valamint az ellenzéki gondolatokra gyakorolt hatását is elemezték a meghívott előadók.

MAGYARORSZÁG JÖVŐJE ÉS A DIGITALIZÁCIÓ

„A jó állam a digitális jólétet szolgálja” – fogalmazott Gál András Levente a Digitális Kerekasztal legutóbbi előadásán. A Digitális Jólét Program (DJP) szakmai vezetője az NKE EHÖK és az InfoTárs Egyesület közös szervezésében megvalósuló rendezvényen hangsúlyozta: fel kell készülni arra, hogy a jövő állama alapvetően digitálisan működik majd. „Ma már a digitális jólét vagy digitalizáció nem pusztán versenyképesség, hanem szuverenitás kérdése is, amely komoly kihívást jelent az államnak” – fogalmazott a szakember. A digitális államkormányzás témakörében továbbra is érvényes a 2010/2011-es Magyar Program négy pillére, amivel az „analóg” közigazgatás értelmezhető: szervezet, feladat, eljárás és személyzet. Ezekre épül a tiszta adat, a hasznos robot és az érthető hálózat, mint a digitális államkormányzás három fő alkotója. „Feladatunk, hogy a mindent átíró, nagy digitális újraelosztásban győztesek legyünk” – jelentette ki.

REKORDSZÁMÚ PÁLYAMUNKA A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

71 beérkezett pályamunkával mutathatták be tudományos kutatási eredményeiket a hagyományoknak megfelelően idén is megrendezett Poszterverseny pályázói. A Magyar Tudomány Ünnepe 2019 rendezvénysorozat nyitókonferenciájával közösen tartott

rendezvény egy-egy szekciója az Európai Kiberbiztonsági Hónap és a NATO 70 konferencia és szimulációs verseny részeként valósult meg a Duna Palotában. A két államtudományi szekcióban Juhász Enikő és Dancsok Petra bizonyult a legjobbnak, mindketten a Magyar Zoltán Szakkollégium tagjai. A kiberbiztonsági szekció győztese a nemzetbiztonsági szakkollégiumos hallgató, Dub Máté lett. A had- és rendszertudományi szekcióban Elek Dániel, a Szent György Szakkollégium tagja ért el első helyezést. A 71 pályamunka közül 16 külföldi hallgatóhoz köthető. A kiállított pályaművek november 13. után a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen tekinthetők meg.

A „FOGOLYSZÖKÉS” BUDAPESTEN

A februári fővárosi fogolyszökés eseményeit mutatták be a szökött fogoly elfogását végrehajtó és közben lövégyvert alkalmazó rendőrök a rendőrtisztjelölt hallgatóknak az NKE RTK Közbiztonsági Tanszékének Tudományos Diákköre által szervezett kerekasztal-beszélgetésen. A szervezők célja a hallgatók felkészítése és az oktatott tananyag gyakorlati alkalmazásának elősegítése volt. Mint ismert: február 15-én a Fővárosi Törvényszék Markó utcai épületében egy fogvatartott a bírósági tárgyalása során az őt felügyelő őr fegyverét megszerezte, majd túsul ejtett egy biztonsági őrt, elhagyta a bíróság épületét, beszállt egy autóba, amelynek a sofőrjét szintén túszként kezelte, és próbált menekülni Budapesten. A rendőrök több lövést is leadtak a szökésben lévő fogolyra, amelyek közül több el is találta, ezután fogták el.

KÖZÉP-EURÓPAI KORA ESTÉK AZ NKE-N

A rendezvénysorozatot azzal a céllal indította a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közép-Európa Intézete, hogy bemutassák a térség szerepét a 20. századi magyar politikai gondolkodás történetében. A nyitóesten Teleki Pál és Bajcsy-Zsilinszky Endre Közép-Európa-felfogásáról, a koncepcióik hasonlóságairól és különbségeiről Ablonczy Balázs és Bartha Ákos történészek beszélgettek. Mint elhangzott: Teleki gyakran írt az európai problémákról, de ilyenkor mindig a revízióra gondolt, amelyet európai érdekként állított be. Bajcsy-Zsilinszky Endre egyik pillanatról a másikra heves németellenességre váltott, s kereste azokat, akik segíthetnének a német nyomulással szemben. Elhangzott, hogy ebben a korban inkább elméleti lehetőségként, mintsem valós alternatívaként foglalkoztak ezek a politikusok a Közép-Európa-gondolattal.

A SIKERES NYELVVIZSGÁZÁST SEGÍTI AZ NKE

Ingyenes angol nyelvi, nyelvvizsgára felkészítő tanfolyamot indított a kadétprogramban részt vevő, 11-12. évfolyamos diákok számára a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara. Az intézmény nem titkolt szándéka, hogy még a felvételi előtt segítse nyelvvizsgához jutni azokat, akik szeretnének részt venni a honvédtisztképzésben. A kadétprogramban jelenleg hat budapesti középfokú oktatási intézmény vesz részt. A HHK által kísérleti jelleggel meghirdetett nyelvi képzés elsősorban azokat az osztályokat célozza meg, akik aktívan részt vesznek a katonai alapismeretek tantárgy oktatásában. A jelentkezés önkéntes, a felkészítés segít az érettségi és a középfokú angol nyelvvizsga megszerzésében, amellyel esélyt kapnak a diákok a sikeres felvételihez.

LUDOVIKÁS ÉLETUTAK: VÁLOGATÁS VARGHA MIKLÓS FOTÓIBÓL

„Olyan eszményt testesítettek meg, amely a mai honvédtisztjelölteknek is méltó példaképet jelent” – méltatták a Ludovika Akadémián egykoron végzett tisztet az NKE Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár *Ludovikás Életutak* című rendezvénysorozatának soron következő állomásán, amelyen ezúttal a Vargha Miklós, egykori ludovikás hallgató fotóiból válogatott, *Emlékképek* című állandó fotókiállítás megnyitójára is sor került. A *Ludovikás Életutak* célja, hogy történeteken, emberi sorsokon, tárgyi emlékeken keresztül idézze fel az egykori, méltán híres ludovikás képzést, és ezáltal mindenki megismerhesse a ludovikás szellemiséget: tartást, becsületet, szaktudást, hazaszeretetet. Az állandó kiállítás a könyvtár nyitvatartási idejében látogatható.

HONVÉDTISZTJELÖLTJEINK SIKERE A MAGYAR HONVÉDSÉG ÚSZÓBAJNOKSÁGÁN

Előkelő helyezéseket értek el az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának hallgatói a Magyar Honvédség idei amatőr úszóbjajnokságán, amelyet a Budapest Honvéd uszodájában rendeztek. 50 m férfi gyorsúszásban és 50 m férfi mellúszásban Matos Balázs, 50 m női mellúszásban Bácsmei Boglárka, 100 m férfi gyorsúszásban Papp Dániel, míg 25 m bűvárúszásban Tóth Ádám lett a legjobb. A honvédtisztjelöltek kiemelkedő szereplését igazolja az a kupa, amelyet Farkas László, a HOSOSZ elnöke adott át a legeredményesebb csapat számára.

Volt nagykövet építi a nemzetközi kapcsolatokat

Elismert diplomata került a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemzetközi Igazgatóságának élére. Breuer Klára legutóbb öt éven át volt Lisszabonban magyar nagykövet, de a külügy számos területén dolgozott az elmúlt évtizedekben. A washingtoni nagykövetségen sajtóattaséként, a londonin a nagykövet helyetteseként tevékenykedett. Emellett Mádl Ferenc néhai köztársasági elnöknek a diplomáciai főtanácsadója, Martonyi János volt külügyminiszternek pedig a kabinetfőnöke volt. Mindezeket a tapasztalatokat is szeretné hasznosítani új megbízatásában, az NKE nemzetközi kapcsolatrendszerének fejlesztésében.

● Nemrég még a Tajo folyó és az óceán partján sétálhatott, most pedig a Ludovika Campus Tóparti Épületébe jár be dolgozni. Nem mintha utóbbival bármi gond lenne, de mégis nagyon tűnik a változás földrajzilag is. Hogyan élte meg a lisszaboni öt évet, és milyen érzésekkel távozott Portugáliából?

Egyfajta pozitív megnyugvással jöttem el Lisszabonból, és a visszajelzések alapján is úgy érzem, hogy kerek öt évet hagytam magam mögött. Bár a portugál főváros diplomáciai értelemben nem tartozik a legjelentősebb fővárosok közé, sikerült fontos eredményeket elérnünk. Szerintem a portugálok kicsit olyanok, mint mi, magyarok, de elég keveset tudunk egymásról. Remélem, hogy sok portugálban marad pozitív, és főleg több információon alapuló Magyarország-kép a távozásom után. Vannak közös történelmi és kulturális kapcsolódások a két ország között, amelyekre lehet és kell is építeni a diplomáciában. Luís de Camões portugál reneszánsz költő az egyik nagy eposzában azt írta, hogy a magyaroktól származik az első portugál király. Ezzel ellentétben valós kapcsolódás, hogy Aragóniai Erzsébet portugál királyné Árpád-házi Szent Erzsébet leszármazottja. Ha az újabb kori történelmet nézzük, akkor pedig a háború utáni emigráció és 1956 lehet közös pont annyiban, hogy a portugálok sok magyart befogadtak. A magyar zene szeretete, a Kodály-módszer

elismertsége is komoly ajtókat nyitott ki számomra. Az elmúlt években a gazdasági kapcsolatok terén elsősorban az innováció, a startup-együttműködések révén sikerült jelentősebben előrelépni a két ország kapcsolatában. Az én nagykövetségi időszakomban váltunk a CPLP-nek, a portugál nyelvű országok közösségének megfigyelő tagjává. Ez a lépés például közelebb visz bennünket Afrika jobb megértéséhez. Emellett fontos eredménynek tartom azt is, hogy a portugáliai magyar közösséget – „rég és új magyarokat” – is sikerült jobban összekovácsolni.

● Amíg nemrég még a magyar érdekeket kellett képviselnie egy külföldi országban, most a Nemzeti Közszolgálati Egyetem nemzetközi kapcsolatainak erősítésén dolgozik Magyarországon. Ebben mennyire tudja használni azokat a tapasztalatokat, amelyeket diplomataként szerzett az elmúlt időszakban. Kérdezhetném úgy is, hogy például láthatunk-e majd egyre több portugál hallgatót az NKE-n?

Nagyon remélem, hogy így lesz, ezen is dolgozom már! A feladatom elsősorban az, hogy új kapcsolatokat építsek az egyetem számára a nemzetközi térben, ebben pedig az is benne van, hogy minél több erasmusos hallgatót ide tudjunk csábítani. Nemrég voltam tárgyalni az angliai Essex Egyetemen, amely tavaly az év egyeteme volt a szigetországban. Szeretnék »

kedvencek
BREUER KLÁRA
Film • Amadeus, Jób lázadása
Könyv • Gárdonyi Géza: Egri csillagok
Vers • Áprily Lajos: Az irisórai szarvas
Zene • Mozart: Varázsfuvola
Hobby • olvasás, beszélgetés, tanítás

Magyar-zöld-foki kormányfői találkozó Budapesten

együttműködést tető alá hozni velük; a képzések terén látok azonosságokat. A mi egyetemünknek ugyanis vannak speciális képzései, amelyekre komoly igény, érdeklődés lehet más, külföldi intézmények részéről is. A biztonságpolitika több dimenzióban is megjelenik nálunk, de az államtudományi vagy a víztudományi képzések kapcsán is lehet kapcsolódási pontokat találni a nemzetközi porondon. Még Lisszabonban dolgozó diplomataként vettem részt abban a folyamatban, amelynek során a magyar kormány anyagi támogatásával vízgazdálkodási projekt indult a Zöld-foki Köztársaságban az ottani vízellátás javítására. Ebben a projektben magyar vízügyi mérnökök részvételével a szennyvíz feldolgozásával és kezelésével állítanak majd elő olyan vizet, amely alkalmas lesz a mezőgazdasági területek öntözésére. Mindez jó tapasztalatszerzési lehetőséget jelent szakembereink számára, másrészt az ország jó hírét is elviszik Afrikába.

● **Visszatérve az egyetemre, mitől lesz neve és valós értéke az NKE-nek a nemzetközi porondon?**

Természetesen a versenyképes, jó képzéstől. És például attól, ha növelni tudjuk a külföldi erasmusos hallgatók számát, mert akkor több diák tér majd haza azzal a gondolattal, hogy Magyarország és

a Nemzeti Közszolgálati Egyetem egy jó hely. Ezáltal új projektek, együttműködések is elindulhatnak. A jelenlegi kapcsolatrendszerünk ápolása mellett szükség van új nemzetközi kapcsolatokra is, amelyet alapvetően minden irányba érdemes fejleszteni. De ezt reális célok mentén kell végezni, magyarul tudnunk kell például, hogy kik jöhetnek szóba mint partnerek. Legutóbb Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyettes társaságában én is részt vettem a Magna Charta Universitatum nemzetközi egyetemi szövetség Kanadában rendezett ülésén. Az esemény jó apropó volt arra is, hogy például angol, belga vagy kanadai egyetemek képviselőivel tárgyaljunk a jövőbeni lehetséges együttműködésről. Utóbbinak már eredménye is van, hiszen decemberben kanadai diákok látogatnak hozzánk. Amíg a legtöbb keleti irányú kapcsolatépítésnél, véleményem szerint, elsősorban az egyetem segítő erejét mutatjuk fel, az európai és tengerentúli együttműködések azért lehetnek fontosak, hogy benne legyünk a nagy versenyt mutató tudományos folyamatokban. A két világhoz részben másképp kell állni, de azt sem tartom elképzelhetetlennek, hogy akár háromoldalú együttműködést is létre lehet hozni a mi közvetítésünkkel.

● **Nemzetközi kapcsolatrendszerünk bővülését mennyire erősíthetik angol nyelvű képzéseink?**

Ez több szempontból is meghatározó, hiszen ezek a képzések egyrészt a magyar hallgatók nyelvtudását fejlesztik, másrészt a külföldi diákok számára is nagy vonzerőt jelentenek. Ha együtt tanulnak külföldi társaikkal, a magyar diákok is sokat tudnak tenni azért, hogy külföldön jobban megértsék egy-egy konkrét ügyben a hazai álláspontot. Ezt segítheti egyébként a Stipendium Hungaricum program is, amelyben az NKE az eddigieknél is nagyobb szerepet vállalhat.

● **Ön a '90-es évek elején kezdte bölcsészdiplomával a pályáját az akkori külügyben, és évtizedek óta dolgozik diplomataként. Mondhatni, hogy beletanult a szakmába. Mennyire kell ezt tanítani?**

Mindenképpen érdemes és kell is, de elsősorban posztgraduálisan, hiszen a tartalma eltér még a nemzetközi kapcsolatok nevű tantárgytól is. A nemzeti diplomata az országot képviseli, és ennek meghatározónak kell lennie a látásmódjában. A rendszerváltás előtt Moszkvában képezték a magyar diplomaták többségét, akik alapvetően jó szakemberek voltak. Többen közülük a mai napig a külügyben dolgoznak. De van ott számos jogász, közgazdász vagy hozzám hasonlóan bölcsész végzettségű kolléga is. Így mindenki különböző megközelítésben világít meg egy-egy témát, és mindenki hozzá is tud tenni valamit az adott ügy megoldásához, bele tud tenni valamit a közösbe. A cél azonban mindig az, hogy az ország számára érjünk el eredményt. Mi annak idején a napi munka mellett még elsősorban a kezünkbe adott könyvekből tanultunk, nyilván egy egyetemi keretek között zajló képzés sokkal több hasznos elméleti információt adhat mindazoknak, akik ezen a pályán szeretnének elhelyezkedni. Az is meghatározó, hogy egy fiatal diplomata ki mellett sajátítja el az olyan gyakorlati fogásokat, mint például: hogyan kell leülni, tárgyalni egy másik, sokszor nem baráti ország diplomatájával, hogyan kell megírni egy feljegyzést, mi jelent a gyakorlatban pl. az, hogy az információ forrásának védelme. Ezeket részben már a képzéseken is el lehet sajátítani, de ahhoz meg kell arra érnie valakinek, hogy a gyakorlati fogásokat könnyedén, magabiztosan használja, vagyis jó diplomata váljon belőle. A diplomácia sok apró, néha szinte láthatatlan lépés sorozata addig, amíg az eredmény meg nem születik. Ehhez idő és türelem kell. A kesztyűt pedig csak tudatosan szabad bárki lába elé dobni!

● **Ugyanakkor azt láthatjuk, hogy a magyar diplomácia mintha felgyorsult volna az utóbbi években, és egyre inkább kezdeményezőként lép fel bizonyos ügyekben.**

A kezdeményezőkétség általánosan fontos ebben a szakmában. 2010 után sok minden valóban jóval gyakorlatiasabbá vált a magyar diplomáciában, azonban az az alapvető cél, hogy barátokat szerezzünk hazánknak, szerintem továbbra

is célunk kell, hogy legyen. Nem generációs pozícióföltés részéről, ha azt mondom, hogy a tapasztalat is számít. Azt gondolom, hogy jó, ha egy diplomata többet mérlegel, mint ahogy esetleg a napi politika azt hirtelen igényelné. Mindez nem a tehetetlenség, az elkötelezettség, ne adj' isten a gyávaság jele. Úgy érzem, hogy én is akkor tudtam igazán hatékony lenni diplomataként, amikor az aktuális politikai döntést megpróbáltam megfelelő kontextusba helyezni, nem csak elmondtam a magyar álláspontot. Csak példaként említem, hogy amikor az egyik lisszaboni egyetemen a migrációs válság kellős közepén kellett előadást tartanom, nagy türelemmel minden kérdésre próbáltam válaszolni, és főleg megértetni a résztvevőkkel Magyarország történelmi múltját, adottságait és jelenlegi geopolitikai helyzetét.

Breuer Klára lisszaboni nagykövetként egy '56-os ünnepségen

● **Azt mondják, hogy minden jó szakembernek van legalább egy-két mestere vagy mentora, akitől a legtöbbet vagy a legfontosabbakat tanulta. Az irodájában olyan fotókat láthatunk, amelyeken ismert közéleti személyiségekkel szerepel: Martonyi Jánossal, Jeszenszky Gézával, Mádl Ferencel. Mit adtak ők, mit tanult meg tőlük?**

Jeszenszky Géza *Az elveszett presztízs* című könyve egyértelműen meghatározó mű számomra. Szerintem érdemes lenne a mai fiataloknak is elolvasniuk. Minden közszereplőt a maga korában kell értékelnünk, Jeszenszky Géza hitelesen tudta képviselni az első szabadon választott kormány által vallott értékeket, és »

A Mindszenty bíborosról elnevezett Fatimai Kálvária magyar nyelvű irányítótábláinak megáldása

ez egyáltalán nem volt kevés. Fontos emlékeznünk, hogy ideje korán kinyilvánítottuk csatlakozási szándékunkat az Európai Közösséghez, létrejött a V4 és NATO Békapartnerségi partnerek lettünk. A Mádl Ferenc mellett végzett munka – annak a komplexitása – ma is meghatározó életemény számomra. Nagyon sok külföldi útját szerveztem, és kísértem is őt el ezekre. Elképesztő volt az, hogy mennyire mélységében akarta megérteni a dolgokat, hogy ott, azon a helyen, ahol voltunk, pontosan mi is az ő feladata. Látható volt, hogy integrálni tudta magába azt is, hogy egy gazdálkodó parasztsalád szülötteként végül nemzetközi jogtudós és államfő lett. Manapság sajnálattal látom az újjáéledő vidék-főváros vitát, egyfajta szembenállást, ami szerintem sehova nem vezet, és haszontalan. Mádl Ferenc nem tagadta meg a gyökereit, de azt is tudta, hogy az oktatáson keresztül máshova is eljutott, és ez a két világ soha nem fordult szembe egymással az életben. Amennyire én tudom két helyen szerettem lenni igazán: a bándi szülőházban és a szegedi jogi kar épületében. Martonyi János, hála Istennek, itt jár közöttünk, és nehéz nekem egészen precízen megfogalmazni, hogy mit is érzek azért, mert maga mellé hívott és elfogadta a munkámat talán az egyik legnehezebb külpolitikai időszakunkban. Nekem meggyőződésem, hogy a 2010-es évek elején sűrűsödő nemzetközi vitáink alapvetően jó kimenetelre nagyban múlt rajta. Hatalmas nemzetközi jogi tudásával és

széles személyi kapcsolatrendszerével hatékonyan tudta segíteni Magyarországot. Napról napra elérte, hogy a fűtött politikai viták értelmes jogi egyeztetésekké „szelődültek”. Munkabírása és precizitása pedig legendás azok között az emberek között, akik közvetlen munkatársai voltak.

● **Azt valószínűleg kevesen tudják Önről, hogy nem sokon múlt, milyen irányba megy az élete: újságíró lesz vagy diplomata.** Való igaz, hogy ez a két terület érdekelt leginkább, miután angol-történelem szakos bölcsészdiplomatát szereztem Debrecenben. A '80-as évek végén egyre jobban foglalkoztatott a közélet, jártam is különböző ellenzéki összejövetelekre. Még a rendszerváltás előtt elkezdtem dolgozni szülővárosomban, a Pécsi Televíziónál, majd 1990 őszén beiratkoztam a Bálint György Újságíró Iskolába, amelyet egy éven keresztül végeztem. Közben azonban felvettek a külügybe, és ekkor végleg eldőlt, hogy milyen irányba folytatom. Az újságírói tanulmányok és a szerkesztőségben szerzett tapasztalat azonban később jól jött, amikor Washingtonban dolgoztam sajtóattaséként, majd később is más-más pozíciókban. Nagykövetségként is írtam egy-két cikket Lisszabonban. Nemzetközi igazgatóként is abban reménykedem, hogy ezt a tapasztalatomat hasznosítani tudom az egyetem javára. ●

Szöveg: Szőőr Ádám • Fotó: Szilágyi Dénes, Breuer Klára archív

Hiánypótló nemzetbiztonsági művek

A nemzetbiztonsági szféra történetét, működését és fejlődését mutatja be az a két új kiadvány, amelyeket a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen mutattak be. Hasonló művek utoljára az 1930-as évek végén születtek Magyarországon.

A magyar elhárítás fejlődése és *A hírszerzés története az ókortól napjainkig* című kötetek a nemzetbiztonság területének változásairól adnak átfogó képet, de a témakörben jártas szakembereknek is új információkkal szolgálnak. Koltay András, az NKE rektora a művek bemutatóján arról beszélt: a tudomány számára eddig rejtve maradt területnek is egyre szélesebb szakirodalma van, persze mindez addig a határig tart, ameddig a témák specialitása megengedi.

„*A nemzetbiztonsági érdekek szolgálatát is biztosítja ez a kiadvány*” – ezekkel a szavakkal kezdte *A magyar elhárítás fejlődése* című kötet bemutatását Kiss Zoltán nb. vezérőrnagy.

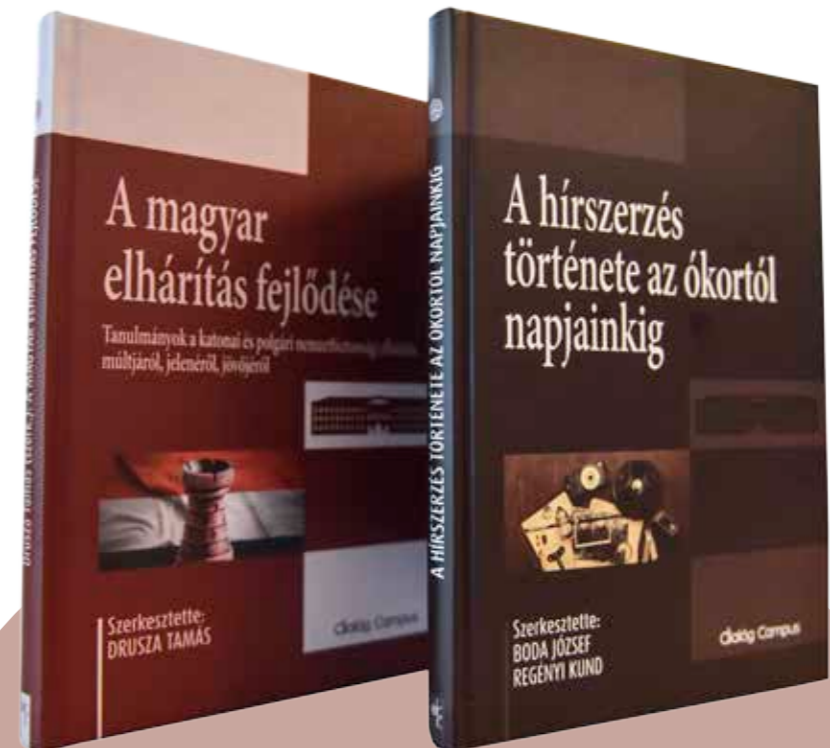
Az Alkotmányvédelmi Hivatal főigazgatója szerint a 12 szerző munkája által, Drusza Tamás szerkesztésében megjelent kiadvánnyal a nemzetbiztonsági szakma tudományos gondolkodása gazdagodik, emellett a mű az NKE hallgatói számára is hasznos tankönyv lehet. A feldolgozott témák között megtalálható például a kémelhárítás '70-es évekbeli feladat-és szervezetrendszere, a határőrségeknél folytatott állambiztonsági munka és

azok a szerkezeti átalakulások, amelyek témaköre napjainkban is a figyelem fókuszában áll a nemzetbiztonsági szolgálatoknál.

A hírszerzés története az ókortól napjainkig című kiadvány Boda József és Regényi Kund szerkesztésében jelent meg. Ez egy olyan átfogó, monografikus értékű munka, amely az NKE hallgatói számára teljes értékű tankönyv lehet, de hasznos azoknak a kutatóknak is, akik történelmi értelemben foglalkoznak a titkosszolgálatokkal – mondta a bemutatón Hankiss Ágnes. A Terrorelhárítási Tanszék vezetője leszögezte: épp ideje volt a könyv megszületésének, amelyhez hasonló utoljára 1936-ban adtak

ki Magyarországon. Az információgazdag kiadványban olvashatók tanulmányok egyebek mellett a Monarchia titkosszolgálatának történetéről, de a szovjet állambiztonsági szervekről is. A magyar elhárítás fejlődése és *A hírszerzés története az ókortól napjainkig* című kötetek a Dialóg Campus Kiadó gondozásában jelentek meg. ●

Szöveg: Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Doktoravatás és elismerések a tudomány napján

Martonyi János volt külügyminiszter, Navracsics Tibor uniós biztos és Patyi András kúriai bíró, a Nemzeti Közsolgálati Egyetem volt rektora is elismerést vehetett át az intézmény ünnepi szenátusi ülésén. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából tartott rendezvényen PhD-és habilitált doktorokat avattak, és elismeréseket adtak át.

Az ünnepi szenátusi ülésen 7 habilitált doktort és 23 PhD-doktort avattak, egyetemi címeket adtak át, valamint 24-en vehettek át elismerést az egyetemért végzett munkájuk jutalmául. Koltay András rektor arról beszélt, hogy még mindig az egyetem kezdeti éveiben vagyunk, „szép kulisszák között”, de a szellemi építkezés folyamatának elején. Így az itt doktori minősítést szerzettek

kiemelt felelősség hárul, és joggal várható el tőlük, hogy későbbi pályájuk során az egyetem érdekében és értékrendje szerint munkálkodjanak. „Azzal, hogy kit díjazunk és kinek adunk kitüntetést, magunkról mutatunk valamit egymásnak és a világnak” – szögezte le Koltay András. Hozzátette: „A díjazottjainkat és kitüntetettjeinket kiválóan ismerjük el, büszkék vagyunk rájuk, és büszkélkedünk velük, és

ezt a kiválóságot reméljük mindenki mástól is. Senkitől sem várjuk azt, hogy sohase essen el, de azt igen, hogy makacsul mindig föl tudjon állni.” A Szenátus döntése alapján címzetes egyetemi tanári címet kapott Navracsics Tibor uniós biztos, egyetemi docens, az NKE óraadója. Tiszteletbeli doktori címet vehetett át az ünnepségen Martonyi János volt külügyminiszter, a nemzetközi magánjog, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok és az európai jog kiemelkedő szaktekintélye. Szintén tiszteletbeli doktori cím elismerésben részesült Patyi András egyetemi tanár, kúriai bíró, aki volt rektorként kiemelkedő szerepet játszott az NKE alapításában, fejlesztésében és működési feltételeinek megszilárdításában. Az avatottak nevében Fejes Zsuzsanna, a Stratégiai-fejlesztési Iroda vezetője mondott válaszbeszédet. Mint fogalmazott: ahhoz, hogy életük ezen mérföldkövéhez eljussanak, elkötelezettség, tudatosság, önismeret és idő kellett. A doktori és habilitációs témák sokasága pedig tükröt tart és mércét ad, valamint megmutatja az NKE-n művelt tudományterületek sokszínűségét.

ELISMERÉSBEN RÉSZESÜLTEK

Rektori Kitüntető Oklevél: Ary Ildikó, Bangó-Kiss Karolina, Berek Lajos ny. ezredes, Juhász Erika, Komjáthy Lajos József alezredes, Kovács Anita, Kovács Lászlóné, Molnár Anna Éva, Mórincz Judit, Vukics Ferenc alezredes, Zöldiné Sintár Anita
Egyetemért Emlékérem: Könczöl Ferenc ezredes, Végh Zsuzsanna ny. r. dandártábornok
Egyetem Aranyérme: Lutz Ferenc
Címzetes egyetemi docensi cím: Baross Károly, Dargay Eszter, Palich Etelka, Robák Ferenc, Szabó Attila László
Címzetes egyetemi tanári cím: Botz László ny. altábornagy, Gőcze István, Navracsics Tibor
Professor emeritus cím: Kende György ny. ezredes
Tiszteletbeli doktori cím: Martonyi János, Patyi András

Navracsics Tibor: Nekem mindig is volt egy speciális kötődésem az egyetemhez, és nagy megtiszteltetés számomra, hogy a tiszteletbeli polgára mellett most címzetes egyetemi tanára is vagyok az intézménynek. Úgy érzem, ez egy megelőlegezett bizalom, ezért az eddiginél is többet kell dolgoznom az egyetem hírnevének öregbítéséért. Az uniós biztosi megbízatásom lejárta után saját szerény tudásom szerint igyekszem is ezt a jövőben megtenni, akár a kutatói, akár az oktatói munkában.

Robák Ferenc: Negyvenéves külszolgálati tapasztalattal próbálok segíteni az egyetemet immáron három éve. Gyakran hívtam meg jelenleg is aktív diplomatákat és külügyminisztériumi vezetőket előadásokat tartani a hallgatónak, akik így első kézből kaphattak információkat arról, hogyan védi a diplomáciai szolgálat a magyar érdekeket.

Martonyi János: Jelenleg is több egyetemen oktatok, az NKE-n a Stratégiai Tanulmányok Intézetének vagyok a tiszteletbeli elnöke. Amikor tudok, rendelkezésre állok, és segítem az intézmény munkáját, amelyben az egyik legfontosabb feladat az egyetem nemzetközi elismertségének a megszerzése és növelése. Ehhez azonban idő kell, és elismert szakemberekre is szükség van.

Patyi András: Rendkívül megható és megtisztelő volt a tiszteletbeli doktori cím átvétele. Nemcsak azért, mert ez az egyetem egyik legmagasabb kitüntetése, hanem azért is, mert az egyetem létrehozásában, működtetésében végzett tevékenységem mellett az államtudomány fejlesztése érdekében végzett munkámat is honorálták. Ez egy visszajelzést adott arról, hogy rektorként sem kerültem messze a tudománytól, és ez a munka az alma materem számára is láthatóan értékes.

Pohárköszöntőjében Martonyi János arról beszélt, hogy a most avatottak szolgálni akarnak, de nemcsak a hazát, hanem annál mélyebbet, a nemzetet, amely nálunk nem esik egybe. A nemzet ugyanis egy lelki közösség, amelyet meghatároz a hovatartozás. Az NKE tiszteletbeli doktora leszögezte: az erős nemzeti közösséghez erős államra van szükség, ehhez pedig elkötelezettséggel és szorgalommal bíró szakemberekre. „Az NKE olyan embereket nevel, akik szolgálni akarják hazájukat, nemzetüket” – tette hozzá a volt külügyminiszter. ●

1956

A szabadság kivívása

„Magyarországon mindig voltak és mindig is lesznek rebellisek, akik vágyják és kivívják a szabadságot, nemcsak maguknak, hanem másoknak is” – fogalmazott köszöntő beszédében Koltay András rektor az 1956-os forradalom és szabadságharc 63. évfordulója alkalmából, a Ludovika Főépületben tartott ünnepi megemlékezésen. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon állománygyűlésen emlékeztek az eseményekre.

A Nemzeti Közszerződési Egyetem rektora az intézmény Szent László-kápolnájában rendezett eseményen kiemelte: 1956-ban kevés hős is elég volt ahhoz, hogy egy egész nemzet súlyát elbírija a vállain. „Túlélőknek, akiktől elvették a szabadságukat, mindig kell lenniük” – jegyezte meg. Mint mondta, az erő, amely oda vezette őket, hogy tisztességesen felneveljék családjukat, az tette lehetővé a szabadság lángjának újbóli felgyúlását. Hangsúlyozta, hogy az 1956-os hősök nem legendás alakok vagy elképzelhetetlen figurák, hanem hús-vér emberek voltak. „Őrizzük meg a szívünkben történetüket, esendőségüket, felemelkedésük képét, és próbáljunk felérni hozzájuk” – tette hozzá Koltay András. „Az 1956-os embereknek a szabadság volt a legfontosabb” – hívta fel a figyelmet megemlékező beszédében Négyesi Lajos ezredes. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar egyetemi docense szerint az 1930-as években kezdett felnőni és a magyarságtudatát továbbvinni a nemzet, amely az 1956-os forradalmat tudatosan készítette elő és vitte végig, s tagjait nem tekinthetjük rendszerfüggőknek. A hadtörténész kiemelte, hogy ez a nemzedék a rendszerváltásnál is jelen volt. „A magyar állam fenntartásában kulcsfontosságúak a hivatásrendek képviselői, akiket mi képzünk” – emelte ki. Mint mondta, Magyarország függetlensége és demokratikus rendje múlik az általuk képzett nemzedéken. Az ünnepségen a népzene és a néptánc eszközeivel idézték fel a szervezők 1956 eseményeit és hangulatát. Az *Egy nép kiáltott!* című táncszínházi előadáson közreműködött: Bálint Zsombor népzeneész,

A VTK IS RÉSZT VETT A BAJAI VÁROSI MEGEMLEKEZÉSESEN

Az NKE Vízstudományi Kara külön koszorúval emlékezett meg az '56-os szabadságharc hőseiről október 23-án, a bajai Déri-kertben tartott városi ünnepségen. A karral az egyetem hallgatói mellett Bíró Tibor dékán, valamint Letenoviczné Polyák Andrea dékáni hivatalvezető képviselte. Ők helyezték el az egyetem koszorúját a hősök emlékművénél, majd együttesen hallgatták meg Nyirati Klára polgármester beszédét, valamint a bajai Szent László ÁMK diákjainak előadását.

Berez István örökös arany sarkantyús táncos, Fundák Kristóf örökös arany sarkantyús táncos, Fodor Mátyás kétszeres arany sarkantyús táncos, valamint Kiss-Balbinat Ádám Junior Prima-díjas népzeneész. Ünnepi állománygyűlésen emlékezett az 1956-os forradalom 63. évfordulójára a Magyar Honvédség Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság, valamint az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar állománya. Nehéz objektíven megítélni az 1956-os forradalom eseményeit, hiszen a személyes érintettek egy része még mindig közöttünk él – erről beszélt az ünnepi állománygyűlés szónoka. Harangi-Tóth Zoltán, akit az állománygyűlésen léptettek elő őrnaggyá, egy 2500 évvel ezelőtti, Athén és Spárta között Mílosz szigetének megszerzéséért kitört háborúval vont

párhuzamot 1956 történéseit illetően. Mint mondta: '56-ban a magyar vezetők külföldi segítségben reménykedtek, amely végül nem érkezett meg. A világpolitika ugyanis akkoriban mással volt elfoglalva: abban az évben az Egyesült Államokban elnökválasztásra készültek, ráadásul a nemzetközi szerződések miatt Amerika be sem avatkozhatott, míg a szuezi válság nyomán izraeli-brit-francia háború indult Egyiptom ellen. A szovjetek tudták, hogy ebben a helyzetben a maguk szája íze szerint intézhetik el a magyarországi eseményeket, amelyeket súlyos megtorlás követett. A Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténelmi Tanszék tanársegéde leszögezte: 2500 éve a realpolitika azt mutatja, hogy egy kis állam nem tudja érvényesíteni érdekeit a nagyhatalmak terepén. Magyarország 1956 után mégis a világpolitika térképére került, a hősök érdeméért elindult egy enyhülési folyamat, így lett hazánk „a legvidámabb barakk” és „jó hely” a kommunista tömbön belül. Az állománygyűlésen elismeréseket is átadtak.

Babérkoszorúval ékesített, arany fokozatú Szolgálati Érdemjelet kapott Vörös Miklós alezredes. Tiszti szolgálati jelet 18-an, Migrációs Válsághelyzet Kezeléséért Szolgálati Jelet hárman, Békefenntartásért Szolgálati Jelet négyen, parancsnokaik javaslatára oklevelet 20-an, a Spartan Race akadályfutó versenyen elért kiemelkedő eredményükért pedig 19-en kaptak elismerést. Emellett új rendfokozatok, emléktárgyak és emléklakettek átadására is sor került. Az ünnepség csúcspontjaként gróf Nyáry Éva festőművész, a Jeruzsálemi Szent Lázár Lovagrend Nagyperjel Asszonya, a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjének tulajdonosa a magyar hőseket ábrázoló, a *Haza szolgálatában* című festményt adományozta a karnak, amelyet a HHK nevében Szászi Gábor ezredes, oktatási dékánhelyettes vett át. ●

Szöveg: Fecser Zsuzsanna, Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Keresztény szabadság

Bátorság, felelősség, keresztény hittel kivívott szabadság, adomány – ezekkel a hívószavakkal határozták meg a keresztény szabadság fogalmát a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen tartott kerekasztal-beszélgetésen. Koltay András rektor megnyitójában arról beszélt: az egyetem hivatása, hogy ezen kérdésekben tájékozódjon és tájékoztasson.

A keresztény szabadság fogalmát nyári tusnádfürdői beszédében Orbán Viktor miniszterelnök használta, amikor arról szólt, hogy az illiberális politika értelme nem más, mint a keresztény szabadság és annak megvédése. „Az illiberális, keresztény szabadságért dolgozó politika arra törekszik, hogy megőrizzen mindent, amit a liberálisok elhanyagolnak, elfelejtettek és megvetnek” – tette hozzá a kormányfő. A *Keresztény szabadság fogalma egykor és ma* címet viselő kerekasztal-beszélgetés annak szeretett volna utánajárni, mit jelentett a keresztény szabadság fogalma egykor, és mit jelent ma, amikor egyesek Európa keresztény kultúrájának feladására törekszenek. Az NKE Eötvös József Kutatóközpontjának feladata, hogy a tudomány magas színvonalú művelése mellett reflektáljon a közélet ilyen aktualitásaira is – erről beszélt megnyitójában az NKE rektora. „A kereszténység ma már nem csak vallási tartalommal jelenik meg az életünkben” – fogalmazott Koltay András, aki hozzátette: a kereszténység egy jelkép, a közélet része, amelynek van politikai és kulturális tartalma is.

A rendezvényen elhangzott: a keresztény szabadság nemcsak vallási, hanem politikai fogalom is. „Míg a szabadság kényszermentességet, korlátoktól való mentességet jelent, addig a keresztény szabadságban megjelenik a lelkiismeret, a jó és a rossz, amely korlátokat, normákat kell hogy állítson az ember számára” – mondta Molnár Attila Károly, az NKE Molnár Tamás Kutatóintézet vezetője. „A keresztény szabadság politikai kérdés is, de a politika nem minden” – tette hozzá mindehhez Bogárdi Szabó István református püspök. Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője, az NKE Stratégiai Tanulmányok Intézetének vezetője pedig arról beszélt: számára a keresztény szabadság az identitás fontos része a mindennapokban, a fogalom tartalmában pedig benne van a „szabaddá tesz” gondolatisága is, amelyet Krisztus keresztthalála hozott el, amikor megszabadította az embert a bűn nyomásától. Hörcher Ferenc, az NKE Politika- és Államelméleti Kutatóintézet vezetője szerint a keresztények szabadsága „keresztény hittel kivívott” szabadságot jelent, amelynek egyik fő letéteményese II. János Pál pápa volt, aki a kommunizmus végnapjaiban a hit erejével fejezte ki ezt a szabadságigényt, amikor a „Ne féljétek!” és az „igazság szabaddá tesz” bibliai kifejezésekkel buzdította hallgatóságát. Elhangzott az is: a mai európai értékrendet a zsidó-keresztény értékek és a felvilágosodás hagyománya közötti érzékeny egyensúly határozza meg. Amikor a felvilágosodás értékei túlzottan a szabadság felé mennek el, akkor érdemes a zsidó-keresztény értékek felé visszairányítani az emberi együttélés szabályait, persze nem feltétlenül vallási alapon.

Hogy néz ki az az ország, amely a keresztény szabadságra épül? A kerekasztal-beszélgetésen feltett kérdést több oldalról válaszolták meg a résztvevők. Bogárdi Szabó István szerint egy keresztény ember számára a szabadság adomány, hiszen

A KERESZTÉNYSÉG ÉS A POLITIKA KAPCSOLATÁT VIZSGÁLJÁK

„A konferencia témájával, a kereszténység és a politika kapcsolatával mint kutatási iránnyal a Politika- és Államelméleti Kutatóintézet külön is foglalkozik” – mondta el lapunk érdeklődésére Hörcher Ferenc intézetvezető. A kutatómunka célja annak az összetett viszonyoknak a felderítése, amely a keresztény politikai gondolkodás és az annak riválisaként fellépő modern politikai ideológiák között áll fenn. A szakemberek azt vizsgálják, hogy milyen szerepet játszott a kereszténység az olyan modern politikai fogalmak kialakításában, mint az emberi jogok, a jogállam és a demokrácia. Emellett kitérnek arra is, hogy időről időre hogyan sajátították ki ezeket a fogalmakat olyan ideológiák, amelyek a keresztény örökségtől elszakadva alakították ki saját fogalmi rendszereiket. A Nyirkos Tamás irányításával zajló kutatás elsősorban az ideológiai diskurzus elemzésére összpontosít, a lehető legszélesebb körben bevonva a tárgyalásba a modern politikai ideológiákat, hogy kimutassa azok teológiai vonásait.

volt valaki, nevezetesen Krisztus, aki megszabadított bennünket az áteredő bűn terhétől. A püspök szerint ezen a téren azonban rosszul állunk, ugyanis ez a gondolat csatamező lett, és konfrontációt okozott a politikai táborok között. Molnár Attila Károly szerint egy keresztény szabadságra épülő országban mindenki felelősséggel eldöntheti, miben szabad, ám van egy elvárás, amely bizonyos normák betartására kötelez. A kerekasztal-beszélgetés zárszavának egyik vezérgondolata a bátorság volt, amely a kereszténységre való hivatkozást beemelte az Alaptörvénybe – erről Bogárdi Szabó István beszélt. Molnár Attila Károly pedig arról szólt, hogy a tömegkultúránk túlságosan hedonista, nem ismer korlátokat, ami nem segíti a keresztény szabadság mentalitásának térnyerését. Pröhle Gergely arra mutatott rá: amíg a keresztény szabadság fogalmán rágódunk, szép lassan kiürülnek a templomok. A legutóbbi felméréskor a magyarok 54 százaléka mondta magát vallásosnak, ami a 10 évvel azelőttihez képest 25 százalékos visszaesést jelentett – emlékeztetett Pröhle Gergely. A résztvevők a közönség kérdéseire válaszolva azt is elmondták, hogy a keresztény szabadság nem egy intézmény, hanem normák összessége, amelyeket nem érvénytelenít, ha nem tartják be azokat. ●

Hét évtizede a repülőtisztképzés szolgálatában

A szolnoki repülőtisztképzés kezdeteire emlékezett a Nemzeti Közszerződési Egyetem. Az MH 86. Ittebei Kiss József Helikopterbázis Művelődési Otthonában tartott ünnepségen felelevenítették az elmúlt 70 év fontos állomásait, a nagy elődöket, de szó volt a légierő közeljövőben megvalósuló fejlesztéseiről és a képzés jövőjéről is. Utóbbi kapcsán biztató momentum, hogy tavaly intézményes keretek között újraindult a katonai pilótaképzés.

A ludovikások 100 évvel ezelőtti felkelése és az 50 évvel ezelőtt tartott első nyilvános tisztavatás mellett a szolnoki repülőtisztképzés 70 évvel ezelőtti elindulására is emlékezik idén a Magyar Honvédség és az NKE is. 1949. október 1-jén egy szakmai kultúra alapkövét rakták le Szolnokon, amely a későbbiekben fontos tudományos bázis lett – erről beszélt köszöntőjében Pohl Árpád dandártábornok. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja azt mondta: a 2018 szeptemberében újraindult szolnoki katonai pilótaképzéssel „helyreáll a régi rend”. A Zrínyi 2026 haderőfejlesztési programmal a Magyar Honvédség fél évszázados technológiai ugrásra készül, amelynek része a légierő modernizálása is. „A folyamat sikerének egyik kulcsa az oktatás” – szögezte le Pohl Árpád, aki szerint a „kék ruhások” példás odafigyeléssel ápolják a hagyományokat, és követik a kort. A katonai felsőfokú képzések közül a felvételi adatok szerint Szolnokon van a legnagyobb túljelentkezés, és itt vannak a legmagasabb pontszámok, de az intézet élen jár a kutatások terén is. Egy 755 millió forintos programnak köszönhetően az alternatív üzemyanyagok, a repülés humán vonatkozásai és a pilóta nélküli repülés témakörében zajlik intenzív kutatómunka. Az NKE vezetése kiemelt fontosságúnak tartja a szolnoki képzést, amit bizonyít, hogy a szervezeti egység és vezetési szintek csökkentése ellenére a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon létrejött egy speciális dékánhelyettesi

poszt, amely a katonai repüléssel foglalkozik – hangsúlyozta Pohl Árpád. (A HHK katonai repülési dékánhelyettese Palik Mátyás ezredes, egyetemi docens.)

Az ünnepségen Erdélyi Lajos, a Honvédelmi Minisztérium humánpolitikáért felelős helyettes államtitkára a magyar katonai repülés legendás alakjairól beszélt. A szolnoki bázis névadója, Ittebei Kiss József például a Császári és Királyi Légierő legeredményesebb pilótája volt az első világháborúban, összesen 19 igazolt légi győzelmet aratott. A második világháború legendás

vadászpilótája pedig Szentgyörgyi Dezső, akinek 220 bevetése és 30 igazolt légi győzelme volt. A helyettes államtitkár hangsúlyozta: a professzionális képzéshez elengedhetetlenek a megfelelő kiképző repülőgépek. A jelenlegiek mellé négy alapkiképző, Zlin típusú repülőgép érkezik majd Szolnokra, de tervezik egy sugárhajtású gyakorlórepülőgép beszerzését is, amellyel a Gripen típusokra való továbblépés válna majd lehetővé. Kilián Nándor dandártábornok, a Magyar Honvédség Parancsnoksága légierő haderőnemi szemléloje személyes élményei, 1981-es növendékeinek felidézése mellett beszélt a légierő várható fejlesztéseiről. Mint mondta: a már ismert helikopterbeszerzések mellett szállítógépek, valamint légvédelmi rakétarendszerek, illetve radarrendszerek beszerzéséről is zajlanak tárgyalások. A tábornok leszögezte: a honvédség számára nagy kihívás a fiatalok megnyerése, hiszen ezeket a technikai eszközöket működtetni kell. A szolnoki városi önkormányzat nevében felszólaló Szabó István felidézte: az 1849. március 5-i csata óta Szolnok katonaváros, repülőmúzeuma a megyeszékhely büszkesége, a Repülőműszaki Főiskolán pedig a világ legsikeresebb magyar pilótája, Farkas Bertalan is kiképzést kapott. Hegedűs Henrik a Magyar Hadtudományi Társaság alelnöke szerint az évforduló ráirányítja a figyelmet a szakmaiság, bajtársiasság, hivatástudat hármására, amelynek Szolnokon is mély gyökerei vannak.

Gyakorlati oktatás 1964-ben

Az ünnepségen a hazai katonai repülés történetét bemutató kiállítás tekinthettek meg a résztvevők, a Légierő Zenekar Szolnok pedig nagyszabású koncertet adott. A műsor utáni pohárköszöntőjében Kállai Mária országgyűlési képviselő a helikopterbázist és az egyetemi képzést úgy méltatta: ez a nyitott közösség figyel a múltra és a jövőre, és felteszi Szolnokot a világ térképére. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Szilágyi Dénes, Katonai Repülő Intézet

Kutatásokkal az integritás erősítéséért

„Nem elég formális képzéseket végezni vagy kutatási eredményeket produkálni, meg kell győzni mindenkit arról, hogy a szabályos, tisztességes, becsületes munkavégzés az egyedüli út” – hangsúlyozta Kis Norbert fejlesztési rektorhelyettes a Nemzeti Közszerületi Egyetem integritás témájú kutatásaival kapcsolatban megrendezett szakmai konferencián. Az intézményben tartott eseményen elhangzott, hogy az integritásszemlélet megerősödése, a korrupció megelőzése, valamint a korrupciós esetek nagyobb arányú felderítése a cél.

A KÖFOP-2.2.3 projekt keretében lebonyolított és lezárult kutatások eredményeit és tapasztalatait összegző konferencián Kis Norbert úgy fogalmazott: „Nagyon jó visszatekinteni az elmúlt évekre, mert miközben a közigazgatás rengeteg változást ért meg, az integritáskultúra építése szerencsére lineáris pályán halad.” Az egyetemi vezető elmondta, hogy az Állami Számvevőszék ettől az évtől már az NKE-vel közösen végzi az integritásfelmérést, jövőre pedig még aktívabb szerepvállalás várható az egyetem részéről. Az NKE-n 2013 óta folyik az integritás tanácsadók szakirányú képzése, amely az integritás eszméjének, szakmai fogásainak elterjesztését szolgálta – tette hozzá Kis Norbert. A rektorhelyettes szerint fontos, hogy aki a közszolgáltatásban dolgozik, „az becsülettel, tisztességesen, átláthatóan, szabályosan tegye a dolgát”. Ez pedig nemcsak szakmai, hanem emberi kérdés is. Meglátása szerint nem elég formális képzéseket végezni vagy kutatási eredményeket produkálni, meg kell győzni mindenkit arról, hogy a szabályos, tisztességes, becsületes munkavégzés az egyedüli út.

Az antikorrupciós szakpolitika bemutatása kapcsán Dargay Eszter szólt a fontosabb kormánydöntésekről. Az egyik a korrupcióval szembeni kormányzati stratégiáról szóló kormányhatározat 2001-ből, a másik a Közigazgatás Korrupció-megelőzési Programja 2012–2014, a harmadik pedig a Nemzeti Korrupcióellenes Program, amely a 2015 és 2018 közötti időszakkal foglalkozik. „A 2019–22 évekre szóló stratégia jelenleg előkészítés alatt áll” – emelte ki a Belügyminisztérium helyettes államtitkára. Dargay Eszter elmondta, hogy korrupció minden olyan társadalmi jelenség, amely során valaki a rábízott hatalommal magán- vagy csoportelőny érdekében visszaél. Véleménye szerint a korrupció kialakulásának megelőzése akkor lehetséges, ha a korrupcióra okot adó helyzeteket előzik meg.

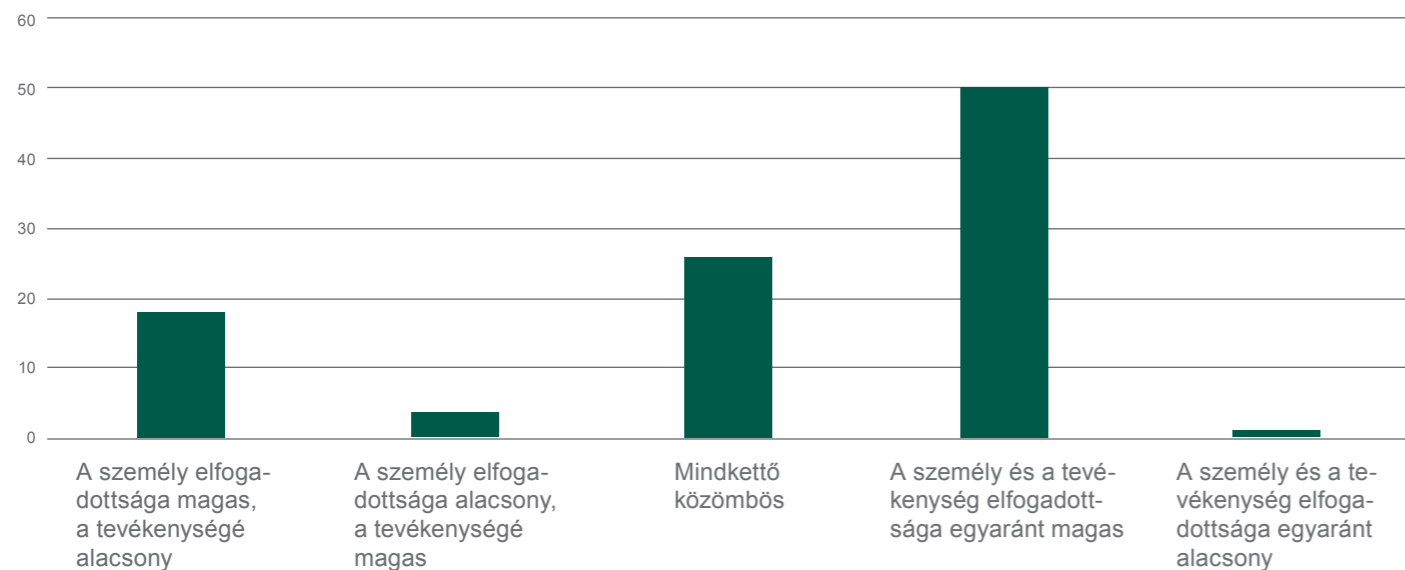
„Az integritásszemlélet, az értékvezérelt magatartás támogatása, a tudatosság erősítése nemcsak adminisztráció, jelentések vagy táblázatok kitöltése, hanem ennél sokkal sokrétűbb feladat” – hívta fel a figyelmet a Nemzeti Védelmi Szolgálat Korrupciómegelőzési Főosztályának főosztályvezetője. Váradi Piroska r. alezredes szerint hosszú távon kizárólag büntetőjogi eszközökkel nem lehet leküzdeni a korrupciót. „A korrupciós kockázatok csökkentésében ma már megkerülhetetlen az állampolgárok szemléletformálása, tájékoztatása, az értékek megerősítése, a kompetencia fejlesztése és az egyéni integritás felerősödése” – jelentette ki.

Kovács István rendőr őrnagy, az NKE Rendészettudományi Karának tanársegéde a klasszikus vezetési funkciókat vizsgáló kutatásában azt mutatta be, hogyan hajtják végre

az állományvédelmi ellenőrzést előíró 2013-as ORFK-utasítást a rendőrség helyi és területi szerveinek körében. Az állományvédelmi ellenőrzés során a rendőri vezetők kötelessége annak vizsgálata, hogy az állomány a szolgálat ideje alatt fogadott-e el ajándéktárgyat, használ-e és birtokol-e magántulajdonú mobiltelefont, birtokában van-e a közterületi, idegenrendészeti, ügyintézői feladatok ellátásához szükséges felszereléseknek, okmányoknak. A vizsgálat arra is kiterjed, hogy az állomány tagja szabályszerűen tart-e magánál készpénzt vagy készpénzt helyettesítő fizetési eszközt, illetve nem rejtett-e el korrupcióból származó tárgyakat. A statisztikai adatelemzés és az interjúkészítés módszerével végrehajtott kutatás arra világított rá, hogy az utasításban foglaltakat a helyi és területi szervek csak részben hajtották végre. Kovács István kutatáshoz kapcsolódó javaslatai alapján ugyanakkor alátámasztható, hogy a szervezeti struktúra változtatásával növelhető az állományvédelmi ellenőrzések határfoka, és egyben csökkenthető lehet az ezzel megbízott parancsnokok munkaterhe is.

Szekér Judit, a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ főigazgató-helyettese az integritás tanácsadók körében első ízben elvégzett széles körű, kérdőíves adatfelvételen és interjúkon alapuló kutatás eredményeit ismertette a résztvevőkkel. Az adatok alapján a válaszadó integritás tanácsadók 90 százaléka osztott munkakörben dolgozik, 20 százalékuk a munkája mellett adatvédelmi felelős, 15 százalékuk esélyegyenlőségi referenci feladatokat is ellát. A válaszadók több mint 50 százaléka rendelkezik kockázatkezelési szabályzattal, 80 százalékuk pedig ellátja a kontrollkörnyezet kockázatkezelésének koordinációjával kapcsolatos feladatokat. A kutatás vizsgálta az integritás tanácsadó személyének, illetve a tanácsadói tevékenység elfogadottságának mértékét a szervezeten belül. Ez alapján az állapítható meg, hogy a sikeres munkához jelentősen hozzájárul az integritás tanácsadó személyének elfogadottsága. Ugyancsak érdekes kutatási eredményekről számolt be Veprik Zita rendőr alezredes, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának vezetője az e-útdíj-ellenőrzési feladatok korrupciós kockázatait bemutató előadásában. A 6880 kilométer hosszúságú, 2462 útdíjköteles útszakasz ellenőrzése komoly feladatot ró a rendőrségre, különös tekintettel arra, hogy az útdíjfizetők jelentős része külföldi gépjármű tulajdonosa. (A határátelöhelyen 2017-ben átlépő több mint 3,5 millió gépjármű 88 százaléka külföldi volt.) A kockázatok vizsgálata során a kutatás megállapította, hogy az e-útdíj-ellenőrzés kiemelt »

AZ INTEGRITÁS TANÁCSADÓK SZERVEZETEN BELÜLI ELFOGADOTTSÁGA

Forrás: Krémer András – Rákóczy Zsuzsanna: Az integritás tanácsadói tevékenység vizsgálata integritás tanácsadók körében (2019), 35. oldal

korruptió kockázatot jelent a rendőri munka során, mivel az érintett rendőri állomány – az e-útdíj ellenőrzésétől függetlenül is – van legjobban kitéve a korrupció veszélyének, valamint intenzív kapcsolatban áll az állampolgárokkal, miközben a járművezetők többsége a korrupcióval jelentős mértékben fertőzött országokból származik.

Klotz Péter a Nemzeti Közsolgálati Egyetem integritás témájú kutatásait mutatta be. „Korábban a korrupcióval kapcsolatos kutatások egyoldalúak voltak. Azt vizsgálták, hogy mi az állampolgárok és a tisztviselők hozzáállása a témához” – fejtette ki a KÖFOP-2.2.3 projekt szakmaivezető-helyettese. Meglátása szerint a kutatások területét horizontálisan bővíteni kellene. Kutatási célként nevesítette az önkormányzatok és a közösségi tulajdonú gazdasági társaságok helyzetét. Elmondta, hogy a Nemzeti Védelmi Szolgálat és az NKE a konzorcium tagjaként a korrupció megelőzéssel, integritással kapcsolatos szakmai kutatómunkával, valamint a humánkapacitások fejlesztésével támogatja a projekt céljainak megvalósítását. Ez utóbbi körbe tartozik többek között az integritás tanácsadók szakirányú képzése, a végzett integritás tanácsadók továbbképzése, valamint a közsolgálati tisztviselők jelenléti és online képzése.

A kutatások keretében olyan új területeket vizsgáltunk, amelyekre korábban – erőforrás vagy támogatás hiányában

– nem volt lehetőség. Első ízben került sor például a rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a NAV, illetve a katasztrófavédelem állománya körében a korrupcióval kapcsolatos szemlélet átfogó, összehasonlító vizsgálatára, vagy éppen a 2013-ban létrehozott integritás tanácsadói jogintézmény részletes elemzésére. A kutatások alapján készült tanulmányok elérhetők az NKE Tudásportálján, azok eredményei, javaslatai reményeink szerint beépülnek a készülő új korrupcióellenes stratégiába. A kutatásokon túl az NKE által biztosított szakmai fejlesztéseknek köszönhetően sikerült előrelépést elérni a szemléletváltás területén is. 2018-tól több mint 900 közsolgálati tisztviselő részesült specifikus korrupció megelőzési témájú jelenléti képzésben, míg a projekt keretében fejlesztett online kurzusok résztvevőinek létszáma folyamatosan nő, és mára jóval meghaladta a 15 ezer főt.

„Reményeink szerint a kutatások és a kutatások eredményeit bemutató rendezvény egyaránt hozzájárult az integritás szemléletének megerősödéséhez és a korrupció megelőzéséhez, valamint a szabályos, tisztességes, becsületes munkavégzés fontosságának és elismertségének növeléséhez” – fogalmazott Klotz Péter. ●

Szöveg: Fecser Zsuzsanna • Fotó: Szilágyi Dénes

Átalakulóban az idegenrendészeti képzés

Megalakult az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (OIF). Az új szerv rendvédelmi feladatokat lát el, jogelődje a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (BMH) – korábban Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal. Az új intézmény létrejöttének egyik hozadéka többek között a Nemzeti Közsolgálati Egyetem vonatkozó képzésének fejlesztése is. A tervek szerint 2021 szeptemberétől elindul a bevándorlási szakirány, amelynek hallgatói már tisztjelöltek lesznek.

Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság kialakítását a nemzetközi körülmények változása kényszerítette ki. Pintér Sándor belügyminiszter az átalakuló szervezet állománygyűlésén azt mondta: egyebek mellett az illegális migráció hosszú távú fennmaradása és az azzal járó jogszétségek száma követelte ki az új irányítási rendet, az idegenrendészeti modellt bevezetését. A külföldiek beutazásával, tartózkodásával és letelepedésével kapcsolatos ügyeket továbbra is 7 regionális igazgatóság és 24 kirendeltség intézi az egész ország területére kiterjedő illetékességgel. A szervezet, illetve jogelődje tavaly több mint 263 ezer esetben adott ki tartózkodásra jogosító engedélyt, ebből mintegy 123 ezer esetben az itt-tartózkodást bejelentő regisztrációs igazolást. A statisztikák szerint 2018-ban mintegy 113 esetben kértek három hónapot meghaladó tartózkodási vagy letelepedési engedélyt, az itt-tartózkodás két legjellemzőbb célja a munkavállalás, illetve különféle tanulmányok folytatása. A korlátozó célú eljárások körébe

több mint 800 fő esett, őket idegenrendészeti vagy bírósági eljárás keretében utasították ki az ország területéről, de meghaladta a 300-at azok száma is, akiket kitoloncoltak. A bevándorlással foglalkozó szervezet egyik, leginkább a közvélemény fókuszában lévő ügýtípusa a regisztrált menedékkérőkkel kapcsolatos. A hivatali statisztikák szerint 2018-ban több mint 600 menedékkérőt regisztráltak, közel 99 százalékuk Európán kívülről érkezett. Hasonló számban adtak be menedékjog iránti kérelmet, a legtöbben afgán és iraki állampolgárok. A hatóság 68 kérelmezőt ismert el menekültként. A fentebb említett statisztika természetesen nem teljes, hiszen számos ügýtípus létezik, az OIF honlapján menüpontok sokaságán keresztül sorolják ezeket. Az ügyek, ügýtípusok magas száma megmutatja: nagy szükség van jól képzett, határozott és a jogszabályokat alkalmazni és betartatni képes szakemberekre, akik legfőbb képzőhelye a Nemzeti Közszoigazgatási Egyetem.

Intézkedéstaktikai gyakorlat a Rendészettudományi Karon

Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság létrehozásának egyik eredményeként át kellett gondolni az NKE migrációs képzését is. A rendészeti igazgatási alapszakon belül az egyetem alakulásának évében, 2012-ben indult egy migrációs szakirányú képzés is, ám ennek tervezése már jóval korábban, 2010 környékén, vagyis még a Rendőrtiszti Főiskola idején megkezdődött. A képzés elindításának célja, hogy a többi hivatásrendhez hasonlóan, az akkor Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal néven futó szervezetnek, azaz a magyar idegenrendészeti hatóságnak is legyen külön szakiránya a rendészeti igazgatási szakon belül. A migrációs szakirány specialitása, hogy egy olyan „civil” képzésről van szó, ahol nem rendőröket, hanem idegenrendészeket, menekültügyi szakembereket, tehát migrációs ügyintézőket, azaz nem rendőröket képeznek. Emiatt a felvételi követelmények is eltérőek, hiszen míg a hagyományos rendőrtiszti képzésben a szokásos felvételi eljárás mellett komoly egészségügyi, fizikai és pszichikai követelményeknek kell megfelelniük a jelentkezőknek, addig az idegenrendészeti képzésben ezek nincsenek meg, az érettségi és a nyelvvizsga meglétén alapuló felvételi követelmények vannak, hasonlóan a többi egyetem felvételi eljárásához. „Azzal, hogy az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság mint rendvédelmi szerv létrejött, igényként mutatkozik, hogy ne civil képzést folytassunk, hanem rendőri szakirányt létesítsünk” – mutatott rá lapunknak a képzésfejlesztés mibenlétére Hautzinger Zoltán r. ezredes, a Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék vezetője. A képzés ilyen irányú fejlesztését szolgáló munka jelenleg is tart, és az a cél, hogy 2021 szeptemberétől ugyanolyan szakirány induljon el ezen a területen is, mint bármelyik más rendőri szakirány esetében. A képzésfejlesztés eredményeként az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságnak is lesznek tisztjelöltjei, akiket végzés után a hagyományos keretek között avatnak majd tisztté. Jelenleg a „civil” migrációs szakirányt végzettek nem avathatók tisztté, hiszen nem rendelkeznek rendőri szakképesítéssel, és nem bírják el olyan nagy terheléssel sem, mint a rendőrök. A migrációs képzés tartalmi megújítása egybeesik az általános egyetemi képzésfejlesztési reformmal, amelynek keretében a korábbi egyetemi közös modul tantárgyak átalakulnak, ezeket nevezik majd Ludovíceum tárgyakká. Éppen ezért nem pusztán egy idegenrendészeti szakirány létesítéséről van szó, hanem egy mélyreható átalakításról a fent említett összegyetemi követelményrendszernek megfelelően. Ennek keretében készül egy önálló tantervi háló és egy szakalapítási dokumentáció, amelyet a Szenátus

jóváhagyása után az Oktatási Hivatalnak küldenek meg. A hivatal lefolytatja a megfelelő eljárást, kikéri a Magyar Akkreditációs Bizottság véleményét, és az alapján dönt a szakalapításról. A folyamat eredményeként létrejön majd egy bevándorlási szakirány, amelyen rendőrtisztjelöltek tanulhatnak, és ugyanolyan kiképzésben, divatosan fogalmazva rendészeti szocializációban részesülnek majd, mint bármely más szakirányon. A leendő tisztjelöltek első nyári szakmai gyakorlatukat hagyományos rendőri szolgálattal töltik majd el, ezen feladatok mibenlétéről az elméleti és

EGYRE KEVESEBB MENEDÉKKÉRŐT FOGADUNK BE

Az idei év első nyolc hónapjában összesen 476 esetben kellett menedékkérelmet elbírálnia az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságnak. Közülük mindössze 35 bevándorló kérelmét bírálta el a hatóság pozitívan, vagyis fogadta be őket valamilyen formában Magyarországra. Az OIF tájékoztatása szerint 14 személyt ismertek el menekültként, 15-öt oltalmazottként, és mindössze 6 személyt befogadottként. A hatóság 27 esetben megszüntette az eljárást, 414 személy kérelmét pedig elutasította az OIF.

csapatsoigazgatási kiképzés során is kapnak tudásanyagot, például intézkedéstaktikát vagy intézkedés-lélektant ugyanúgy tanulnak majd, mint bármelyik más tisztjelölt. Ezt követően egyre inkább az idegenrendészet irányába orientálódnak, tehát az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság által biztosított szakmai gyakorlatokon vesznek részt. A képzés tehát 2021-ben indul, az első hallgatók 2025-ben végezhetnek. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: MTI, Szilágyi Dénes

MÁTRIXBAN A NATO KIBERHARCOSAI

„A kiber mindig él” – így is összefoglalható a tény: a nap minden percében zajlik valamilyen tevékenység a kibertérben, és ez nem mindig ártó szándék nélküli. Mindezt a NATO is felismerte, ezért kibervédelmi csoportfőnökséget hozott létre Belgiumban, amelynek magyar parancsnoka van Vass Sándor dandártábornok személyében. Időközben a Magyar Honvédség Parancsnoksága (MHP) megalakulásával létrehozták a Kibervédelmi Haderőnemi Szemlélséget is, amelyet Kovács László dandártábornok, az NKE oktatója irányít.

Bár a kibertámadások története nem épp a régmúlt időkbe nyúlik vissza, a számos alkalom nagy port kavart. Ezek egyike a WannaCry zsarolóvírus esete, amelyet kétségtelenül az elmúlt évek legnagyobb kiberbiztonsági eseményének tartanak. A rendkívül gyorsan terjedő kártevő több százezer számítógépet fertőzött meg világszerte, rossz nyelvek szerint az Egyesült Államok titkosszolgálatától, az NSA-tól ellopott eszközökkel. A vírus zárolta a gépeken található fájlokat, amelyeket csak váltságdíjért cserébe lehetett újra megnyitni. Akkoriban sokszor idézte a sajtó az Egyesült Államok egyik kiberbiztonsági és infrastruktúra-védelmi szervezetének, az amerikai belbiztonsági minisztérium alá tartozó CISA vezetőinek véleményét, miszerint nem tudnának megelőzni egy újabb hasonló támadást. A veszély tehát valós, a lépések pedig nem maradtak el a védelmi szervezetek, köztük a NATO részéről sem. A NATO SHAPE, a Szövetséges Erők Európai Főparancsnoksága a belgiumi Monsban működik. Ennek a tavaly augusztus óta létező kibervédelmi csoportfőnökségét (Cyberspace Operation Center) vezeti Vass Sándor. A magát kibercsapatként definiáló főtiszt egyik tételmondata szerint „cyber is always on”, azaz „a kiber mindig él”.

A NATO számára a kibertér műveleti terület, egyfajta hadszíntér. Ennek megjelenési formája az elmúlt évek NATO-csúcsain is tetten érhető, hiszen már a 2008-as bukaresti találkozón megszületett a politikai szándékot tükröző legfelsőbb kibervédelmi dokumentum. A 2016-os varsói csúcson nagy áttörése annak kimondása: a NATO-nak olyan módon kell megvédeni magát a kibertérben, mint a földön, levegőben, vagy akár a tengeren. Erre azért van szükség, mert egy kiberesemény – ezt a szót sem árt megszokni – totális háborúhoz vezethet, még akkor is, ha ma ezt sokan még kételkedve fogadják. A kibertérben támadni többcélúan lehet: támadható személy, eszköz, de akár egy ország is. Az akció gyors, egy Enter lenyomásával elindítható, ráadásul nem sejtethető indításának időpontja. A kibertérben tevékenkedő, ártó szándékú cselekmények elkövetői anonimok, nem lehet őket megtalálni. „A kiber mindig él” – azaz nincs kikapcsolt kibertér, így a támadás lehetősége folyamatos, ráadásul nincs elrettentő erő, mint mondjuk egy atombomba esetén – sorolta a sajátosságokat a dandártábornok. Az is igaz ugyanakkor, hogy még nem jelentettek be krízishelyzetet kibertéri esemény miatt, ennek jövőbeni lehetősége azonban fennáll.

Jogos a kérdés: lesz-e kibercsapat? A csoportfőnök szerint mindenki eldöntheti, hogy a nemrégiben Szaúd-Arábiában 35 ezer számítógép leállításával végződött konfliktus vagy a Sonytól való adatlopás és a hasonló események tekinthetők-e már háborúnak. Ha a válasz nem, még mindig ott van a kérdésben is szereplő „lesz”, amely akár kijelentés is lehet a nem is olyan távoli jövőben. Ennek nyomán pedig elindult egy tervezési folyamat a NATO-n

belül, amely egy kibervédelmi doktrínában ölt majd testet. Ez magával hozza mindazoknak az információgyűjtési, rendszerezési, tervezési, végrehajtási és vezetésirányítási folyamatoknak a – jobb szó híján – „kiberizálását”, amelyeket a szövetség a földön, vízen vagy levegőben zajló műveleteinél már alkalmaz. Persze mindez nem a kibertér katonai felügyeletét jelenti, hanem a jövőbeni ártó szándékú behatások elleni védelmi stratégiák kidolgozását. Ezek egyik letéteményese a NATO kibercsapatja. Ők a „jó fiúk”, a kibertéri harcosok első generációja, akik 2018 óta önálló parancsnokságon tevékenykednek, amely koordinálja a tagállamok által a NATO-nak felajánlott kibertéri képességeket. Elvégre a szövetség egy védelmi szervezet, se repülője, se harcokocsija, ezekkel a tagállamok rendelkeznek. Ilyen módon a tagállamok tudnak kibercsapatokat felajánlani. Ilyet jelen állás szerint egyelőre kilenc tagállam bocsátott rendelkezésre. A szakszóval „műveleti képesség” elérésének céldátumát valamikor a 2023–24-es évekre teszik a NATO-ban. A munkában élen jár az Egyesült Államok, amelynek hadserege ezerfős kibercsapatot működtet, és úgynevezett kibercsapatokat hoztak létre. Zajlik a nemzeti kibervédelmi képesség kiépítése, de nemcsak ott, hanem nálunk, Magyarországon is.

2019 januárjában, a Magyar Honvédség Parancsnoksága (MHP) megalakulásával létrehozták a Kibervédelmi Haderőnemi Szemlélséget. A honvédség kibervédelmi szakterületének fejlesztését irányító és felügyeletét ellátó szervezeti egység fő feladatai közé tartozik az MH kibervédelmi és kiberműveleti képességeinek stratégiai szintű képességekialakítása. Ennek egyik fontos lépése a Magyar Honvédség kiberműveleti doktrínájának kidolgozása, hiszen ez jelenti azokat az alapelveket, amelyek mind a kibervédelmi és kiberműveleti szervezetek kialakításához, mind pedig azok tevékenységéhez adnak sarokpontokat. „Ezt a munkát a Szemlélség megkezdte, és várhatóan 2020 első felében fog elkészülni a doktrína” – nyilatkozta lapunknak Kovács László dandártábornok. Az MHP kibervédelmi szemlélsége elmondta: a munkához segítséget ad egyrészt a NATO készülő kiberműveleti doktrínája, másrészt az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán, valamint az egyetem más karain végzett eddigi kutatómunka, illetve az olyan kutatások eredményei, mint amelyeket például a KÖFOP programban megvalósult Kiberbiztonsági Kiemelt Kutatóműhelyben végeztek a szakemberek. E kutatóműhely egyik kutatási pillére – nem véletlenül – a kibercsapatok stratégiai vizsgálata volt. Ugyanakkor az MH kiberműveleti doktrínájának épülnie kell a szintén kidolgozás alatt lévő új Nemzeti Biztonsági Stratégiára, valamint a Nemzeti Katonai Stratégia egyes részeire. Az NKE professzora kifejtette: a tervek szerint a doktrína a Magyar Honvédség kiberműveleteihez szükséges biztonsági környezetet elemzi, felvázolja a szükséges kibervédelmi és kiberműveleti »

szervezeti és technikai környezetet, majd meghatározza azokat az eljárásokat, amelyekkel a kiberműveletek a Magyar Honvédség kinetikus képességeihez a kibertérben mint új műveleti térben hatékonyan hozzá tudnak járulni. Arra a kérdésre, hogy hol áll a Magyar Honvédség az USA ezerfős kiberparancsnokságához viszonyítva, Kovács László úgy válaszolt: egyrészt az USA hadereje létszámában nem hasonlítható össze a Magyar Honvédség létszámával, másrészt ez az említett ezer fő az Egyesült Államok Kiberparancsnoksága (US CYBERCOMMAND) közvetlen törzsében 600 főt jelent. Közvetett módon azonban több mint 150 ezren támogatják ezt a munkát az Egyesült Államok hadseregében mint fejlesztő vagy szerződéses partner. Hazánkban

is. Többek között ennek érdekében hozták létre a Magyar Honvédség Kiberakadémiáját, ahol ez a folyamatos képzés és továbbképzés biztosított lesz.

Egyébként számos ország kezdte már meg a katonai kiberstratégiájának kidolgozását, amelyek tapasztalatait megosztják egymással a tagországok. A kibervédelmi kérdésekben a NATO egyik legfontosabb szervezeti eleme mégis a Tallinnban működő NATO Kibervédelmi Kiválósági Központ, amelynek hazánk is tagja. Ez gyakorlati segítséget is nyújt a tagországoknak a saját stratégiájuk megalkotása során. Az NKE korábban számos kutatási programot indított a kibervédelem egyes kérdéseinek vizsgálatához. A közigazgatás kiberbiztonságától

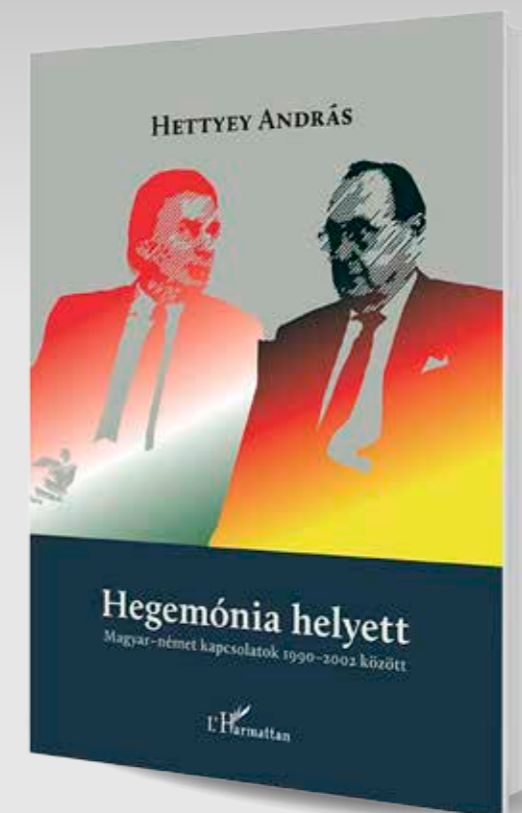

A NATO belgiumi kiberközpontja

természetesen ilyen létszámról nem beszélhetünk, de a jelenlegi kibervédelmi feladatokra elegendő számú, jól felkészült katona és civil alkalmazott áll a rendelkezésünkre. Már napjainkban is igaz, de a jövőben még inkább, hogy a pusztán létszámadatakból nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, mert az automatizálás, illetve a mesterséges intelligencia számos helyen olyan áttörést hozott, amelynek köszönhetően ma már létszámában jóval kisebb egységekről beszélhetünk. Az egyik legnagyobb kihívást a képzett szakemberek megtartása jelenti nemcsak hazánkban, hanem az összes országban, így az USA hadseregében is. Ez nemcsak a bérek nagyságán múlik, hanem a megfelelő munkakörülményeken, illetve a képzési lehetőségeken

kezdődően a kiberbűnözés elleni tevékenységen át a kiberbiztonság stratégiai vetületéig számos kérdést elemeztek a szakemberek. Ezeknek a kutatásoknak az eredményei többek között az említett katonai kiberstratégia kidolgozása során már hatékonyan alkalmazhatók. Ráadásul az idén létrejött Eötvös Kutatóközpontban működik egy Kiberbiztonsági Kutatóműhely, amely ezeket a korábban megkezdett kutatásokat új vizsgálatokkal ötvözve hozzájárulhat nemcsak a katonai, hanem az egész közigazgatás kiberbiztonságának fejlesztéséhez. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: NATO

Hegemónia helyett: újkori német–magyar kapcsolatok

A rendszerváltást követő években a határon túli magyarok kérdését leszámítva szinte minden területen egyetértés volt a magyar–német kapcsolatban. Ez az egyik fontos megállapítása Hettyey András, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatója most megjelent könyvének, amely a két ország 1990 és 2002 közötti együttműködéséről szól. A kiadvány egy hároméves kutatómunka eredményeként állt össze a Magyar Nemzeti Levéltár és a Külügyminisztérium korábban részben titkosított, nagyjából négyezer darab, Németországgal foglalkozó iratából, diplomatákkal és döntéshozókkal folytatott interjúkból, illetve a vonatkozó magyar és nemzetközi szakirodalom áttekintéséből.

SZOROS EGYÜTTMŰKÖDÉSSEN A RENDSZERVÁLTÁS UTÁN

A Hegemónia helyett – Magyar–német kapcsolatok 1990–2002 között címet viselő könyvben a szerző azt írja, hogy a rendszerváltást követő 12 évben Németország egyértelműen támogatta hazánknak az Európai Unióhoz és a NATO-hoz való csatlakozását, hiszen ez fontos volt számukra is. Látható együttműködés volt a biztonság- és védelempolitikai kérdésekben, a németek még pénzt is adtak a magyar határőrség fejlesztésére, a magyar kis- és középvállalatok pedig kedvezményes hitelekben részesültek. „Ezernyi területen támogatta Németország Magyarországot, és ez fordítva is igaz volt. Magyarország a maga eszközeivel segítségére tudott lenni Németországnak azzal, hogy egy stabil pontot jelentett a régióban, és hogy szívesen vette a német befektetőket, jó környezetet teremtett számukra” – tette hozzá. Szerinte egyértelműen érdekazonosság fűzte össze a két országot ebben a tizenkét évben. A határon túli magyarok kérdése azonban némileg kivétel volt a sok sikeres együttműködés között. Magyarország ugyanis szerette volna rávenni a németeket, hogy lobbizzanak főleg Romániával és Szlovákiával szemben azért, hogy azok jobban bánjanak a magyar kisebbségekkel. „Ezt a németek megtették, erre van több példa is, de sose olyan határozottan, ahogy azt a magyar fél szerette volna. Nem voltak hajlandók alárendelni a régió stabilitását ennek a kérdésnek. A kisebbségek ügyét mindig úgy látták, mint egy destabilizáló tényezőt. De ez sem volt stratégiai véleménykülönbség, inkább csak a fellépés módja volt más” – jegyezte meg a Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék adjunktusa.

NYUGATI MINTAKÖVETŐ MAGYAR KORMÁNYOK

Hettyey András könyvében amellel érvel, hogy a baloldali és a jobboldali magyar kormányok egyaránt mintakövetőnek bizonyultak a magyar–német kapcsolatokban. „A konkrét tárgyalások során sem mentek szembe a német érdekekkel, hanem inkább meggyőzni próbálták őket” – hangsúlyozta az oktató. Az EU- és a NATO-csatlakozás eleve megkívánta a nyugati mintakövetést, a konkrét szakpolitikai kérdésekben pedig a lehető legerőteljesebben próbálták érvényesíteni a magyar érdekeket a bal- és a jobboldali kormányok egyaránt. 1990 után az Antall-, a Horn- és az első Orbán-kormány is gördülékeny volt a kapcsolata a német politikának. „A személyes viszony Antall József és Helmut Kohl között volt a legszorosabb, leginkább azonos világnézetüknek köszönhetően. A Horn–Kohl viszony is jónak mondható, bár egy volt állampárti vezetővel kevesebb volt a kapcsolódási pont, de őt a határnyitás miatt kedvelték nagyon. Gerhard Schröder és Orbán Viktor kapcsolata alatt

is szoros maradt a magyar–német együttműködés, és alapvetően egyeztek az érdekek” – nyilatkozta lapunknak Hettyey András. Az NKE oktatója megemlített két olyan esetet, amelyet nem néztek jó szemmel a németek. Az egyik a Bokros-csomag előtti MSZP–SZDSZ időhúzás volt, vagyis az, hogy az akkori kormány nem lépett fel elég gyorsan a közelgő magyar államcsődrel szemben. A másik pedig a 2002-es magyar parlamenti választás hangneme volt. Ezekről persze nem sérültek tartósan a kapcsolatok.

Antall József kormányfő és Helmut Kohl német kancellár találkozója Budapesten

HEGEMÓNIA HELYETT UNIÓS ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS Hettyey András könyvének egyik fő megállapítása, hogy nem alakult ki a rendszerváltozást követően német hegemonia a kelet-közép-európai térségben. A német külpolitika fősodrától ugyanis idegen gondolat, hogy kétoldalú hegemoniára törekedjenek. „Nyilvánvaló, hogy az érdekeiket érvényesíteni akarják, gazdasági téren erős pozíciókkal rendelkeznek, de más szereplők – hollandok, osztrákok, amerikaiak – is jelen vannak, ők is befektetnek” – emelte ki az adjunktus. Németország az Európai Unión keresztül képzelte el a hatékony érdekérvényesítést: „Az EU mögé bújva, Brüsszelen keresztül hatékonyabban tudtak

nyomást gyakorolni a még csatlakozásra váró országokra.” Ez inkább a lengyelek számára volt kedvezőtlen, hiszen „nehogy már Berlin mondja meg, mit csináljanak”. „A németek tudják, hogy vannak a történelmi múltból eredő régiós érzékenységek, melyek Magyarország esetében picit gyengébbek, máshol pedig erősebbek” – fogalmazott Hettyey András.

„NÉMETORSZÁG ATTÓL FÉL, HOGY FÉLNI FOGNAK TŐLE”

A német–magyar kapcsolatokat elemezték szakemberek több olyan konferencián is, amelyet az NKE szervezett. A *Kell-e félni Németországtól?* című rendezvényen Andreas Rödder német történész gondolata a németek Magyarországhoz való hozzáállását is jellemezte Hettyey András szerint. „Próbálták a németek rábeszélni a magyar diplomatákat, hogy Párizsban és a skandináv országokban is lobbizzanak az uniós csatlakozás érdekében. Nem akarták, hogy a franciák elkezdjenek félni attól, hogy Németország behozza saját szövetségeseit az unióba, ezzel egy közép-európai–német blokkot kialakítva. Tisztán érzékelhető, hogy a németek nem akarták, hogy féljenek tőlük” – hívta fel rá a figyelmet. Az, hogy az Európai Unión keresztül lép fel Németország, lényegében a franciáknak, a briteknek és a többi tagállamnak szólt, hogy nem bilaterálisan, hanem uniós keretek között képzelik el a németek az érdekérvényesítést.

NÉMET ÚTON MEGY ELŐRE A MAGYAR HADERŐ- FEJLESZTÉS

Az elmúlt években jelentős változásokat lehetett tapasztalni az európai politikában. Ennek egyik látható jele, hogy – legalábbis retorikai szinten – némileg megromlott a magyar–német kapcsolat. A felszín alatt, a különböző szakterületeken azonban továbbra is természetes szövetségesként viselkednek az országok képviselői. A többi között például a haderőfejlesztésben is szoros az együttműködés, így a Zrínyi 2026 program kidolgozása is a német féllel egyeztetve történt. Magyarország nagy mennyiségben vásárolt német technikat, így a katonai beszerzései 30–40 évre összekötik a két országot. A német elképzeléshez több ponton is kapcsolódik a magyar hadsereg. „Németország 2032-es programjának egyik kulcseleme a többnemzetiség, mivel az európai nemzetek gazdasági, illetve társadalmi okokból nem képesek ütőképes hadseregeket fenntartani” – fogalmazott Csiki Varga Tamás, a Stratégiai Védelmi Kutatóintézet munkatársa. Már politikai döntés is született arról, hogy létrehoznak egy közép-európai hadosztály-parancsnokságot. A magyarok ezen keresztül fognak csatlakozni a német haderőhöz. ●

Szöveg: Juhász Katalin

KONFERENCIÁK FÓKUSZBAN NÉMETORSZÁGGAL

Az NKE Stratégiai Tanulmányok Intézete által a berlini fal leomlásának 30. és a német újraegyesítés 29. évfordulója alkalmából szervezett egyik konferencián Szászország miniszterelnökének tanácsadója tartott előadást. Werner Patzelt 30 év távlatából vizsgálta Kelet- és Nyugat-Németország egységének jelenét és az ezzel kapcsolatos ellentmondásokat. Pröhle Gergely intézetvezető szerint kulcskérdés, hogy hol tart most a német egység, és valóban nagy-e a különbség Kelet- és Nyugat-Németország között. Az évfordulók alkalmából 30 éves a határnyitás címmel fotókiállítás nyílt az NKE Oktatási Központ aulájában. A képek a budapesti Német Nagykövetség együttműködésével jutottak el az intézménybe, és a német határnyitás jellemző momentumait hozzák vissza a közönség számára.

A *Kell-e félni Németországtól?* című konferencia Németország szerepéről, hatalmi súlyáról, az európai érdekérvényesítő képességéről, az ország külső megítéléséről és a német identitásról szólt. Koltay András, az NKE rektora megnyitóbeszédében arra hívta fel a figyelmet, hogy a magyar és a német nép ezer éve nem háborúzott egymással, ami az európai nemzetek között rendkívül ritka jelenség. A rendezvényen Andreas Rödder professzor kifejtette, hogy a németek kultúrmenteként tekintenek önmagukra. „A német küldetésstudathoz szorosan kapcsolódik az univerzalizmus és az erkölcsi fölény. Idővel ez a felsőbbrendűség szélsőséges formákat öltött, amely a második világháború végével radikálisan megbukott. Magukat gyakran képesek a németek hátrányos helyzetűnek tekinteni, akik csak Európa kincstárnokai” – fogalmazott a nemzetközi hírű szakember.

A vízválság megelőzése érdekében azonnali közös cselekvésre szólítja fel a nemzetközi közösséget, a kormányokat, valamint a nem kormányzati szervezeteket a Budapest Felhívás, amelyet az Áder János köztársasági elnök fővédnöksége mellett megrendezett harmadik Budapesti Víz Világtalálkozó záródokumentumaként fogadtak el a résztvevők. A 120 országból érkező több mint kétezer szakember részvételével zajló háromnapos nemzetközi tanácskozáson az NKE Víz tudományi Kara is részt vett. Az eredményekről, tapasztalatokról Baranyai Gábor, az NKE Víz tudományi Kar tanszékvezetője osztja meg gondolatait a Bonum Publicum olvasóival.

A NEMZETKÖZI VÍZVÁLSÁG KAPUJÁBAN

„Ahol nincs víz, ott nincs élet sem.” Ezen egyszerű törvényszerűség több milliárd ember számára már ma sem pusztán filozofálás, hanem a mindennapokat alapjaiban meghatározó kényszer. Jelenleg a Földön tízből egy ember nem jut megfelelő ivóvízhez, 2,3 milliárd ember nem fér hozzá az alapvető szanitációs

szolgáltatásokhoz (kézmosás, WC), naponta 800 öt év alatti gyerek hal meg hasmenéses betegségekben. A vízzel kapcsolatos válságjelenségek azonban nemcsak a legszegényebb és legszárazabb országokat sújtják: a világ természeti katasztrófáinak 90 százaléka valamilyen formában kötődik a vízhez, és ezekkel szemben még a fejlettebb országok is csak korlátozottan tudnak

védekezni. Ezek a folyamatok jelenleg romló tendenciát mutatnak: az ENSZ becslése szerint 2030-ra a Föld 40 százalékán a vízigény meg fogja haladni a rendelkezésre álló víz mennyiségét. A vízválság elsődleges oka a 20. századi globális népességrobbanás, az urbanizáció, valamint az ezek mértékét meghaladó emberi, ipari és mezőgazdasági vízigény-növekedés. A helyzetet jelentősen súlyosítja az éghajlatváltozás, amely növeli a szélsőséges hidrológiai események előfordulását: gyakoribbá válik az aszály, növekszik az árvízveszély, megváltozik a csapadék eloszlása. Bár mindezen folyamatok kifutása jelenleg nem jósolható meg pontosan, az előrejelzések által felvázolt következmények drámaiak: élehetlenné váló régiók, összeomló társadalmak, belső konfliktusok, fokozódó nemzetközi migráció. A nemzetközi vízválság kezelése tehát immáron nem egy hétköznapi kihívás, hanem – ahogy a magas szintű Víz és Béke Testület fogalmazott – „túlélésünk kérdése”.

A BUDAPESTI VÍZ VILÁGTALÁLKOZÓK A NEMZETKÖZI VÍZPOLITIKA ÉLVONALÁBAN

A Budapesti Víz Világtalálkozók (BWS) sora az elmúlt hat évben a nemzetközi vízpolitika meghatározó tényezőjévé vált. A rendezvények megkülönböztetett helyet foglaltak el a hasonló tárgyú események sorában. A szervezők tudatos törekvése ugyanis kezdetektől fogva az volt, hogy a BWS a hagyományos műfaji és intézményi korlátokat meghaladva hidat képezzen a politikai döntéshozók, a tudományos közvélemény, a civil szféra, illetve a gazdasági szektor között. Ennek lehetőségét a BWS-ek sajátos szerkezete, a részvevői kör sokszínűsége, nem utolsósorban pedig a magyar köztársasági elnök személyes elkötelezettsége teremtette meg.

Az első, 2013-ban megrendezett világtalálkozó, amelyen részt vett Ban Ki-mun, akkori ENSZ-főtitkár, alapozta meg egy önálló, vízre vonatkozó fenntartható fejlesztési cél (SDG) tartalmát. Ezt a világszervezet 2015-ben elfogadott Világunk átalakítása című programja a BWS ajánlásainak megfelelően be is emelte az ENSZ 2030-ig megvalósítandó célkitűzései közé. A 2016-os világtalálkozó a frissen elfogadott, víz tárgyú fenntartható fejlesztési cél megvalósításának kereteire tett

átfogó javaslatot. Ehhez képest a 2019. évi BWS célkitűzése a vízválság megelőzéséhez, illetve felszámolásához szükséges lépések meghatározása és az azonnali cselekvés szükségességére való globális figyelemfelhívás volt.

A 2019. ÉVI BUDAPESTI VÍZ VILÁGTALÁLKOZÓ EREDMÉNYEI

Az idei rendezvény a nemzetközi vizes kalendárium egyik legnagyobb és legfontosabb eseménye volt. A BWS megnyitóján – a fővédnök Áder János köztársasági elnök mellett – részt vett többek között Samdech Hun Sen, Kambodzsa miniszterelnöke, Gilbert Houngbo, az ENSZ vízzel foglalkozó szervezeteit tömörítő UN-Water elnöke, illetve Linquin Jin, az Ázsiai Infrastruktúra Beruházási Bank elnöke is. A résztvevők 10 tematikus ülésen vitatták meg a vízválság megelőzéséhez és visszafordításához szükséges intézkedéseket. A napirenden lévő kérdések lefedték korunk valamennyi jelentős vízügyi szakmai, politikai, pénzügyi kihívását a helyi problémáktól kiindulva egészen a globális együttműködési keretekig. A tanácskozás eredményeit a nemzetközi szakértőkből álló szövegező bizottság által kidolgozott Budapest Felhívás (keretes írásunk) foglalta össze.

AZ NKE A BUDAPESTI VÍZ VILÁGTALÁLKOZÓN

Egyetemünk és annak munkatársai több szálon kapcsolódtak a BWS megvalósításához. Szöllösi-Nagy András professzor, az NKE magántanára, a BWS szakmai és politikai előkészítéséért és lebonyolításáért felelős Nemzetközi Program és Szövegező Bizottság elnökeként kulcsszerepet játszott a rendezvény sikerében. Az NKE Víz tudományi Karának több oktatója és hallgatója is képviseltette magát a Víz Világtalálkozó mindhárom napján, többek között az egyetemet bemutató standon, illetve különböző plenáris üléseken, ahol a fő cél a kapcsolatépítés volt.

A világtalálkozóon Bíró Tibor, a Víz tudományi Kar dékánja *A fiatalok potenciális szerepe a vízválságok megoldásában* című panelbeszélgetésen fejtette ki véleményét a témában. Megemlítette, hogy a karon hamarosan két új szak is indulhat angol nyelven (nemzetközi vízpolitikai és vízdiplomáciai MsC, »

valamint árvízvédelmi továbbképzési program), amelyek reményei szerint nemcsak hazai, hanem nemzetközi szinten is egyre több hallgató érdeklődését kelthetik fel az egyetem iránt. A dékán szerint a globális vízügyi problémák miatt szükség van a folyamatos mérnöki utánpótlásra. A víz-diplomácia mesterszak elindításával, a tehetséges fiatalok magasabb szintű továbbképzésével vízügyi szakemberek sokasága dolgozhatna a krízis megoldásán. Az aszálykárok, a csökkenő felszíni vízkészletek problémája pedig stratégiai kérdés, ezekre jól képzett szakemberekkel kell felkészülni. A fiatalok szerepével kapcsolatban külön előadást tartottak *A hatékony generációk közötti párbeszéd sürgető szükségessége* címmel. A panelbeszélgetés során a szakemberek megvizsgálták azokat az intézkedéseket, amelyek a döntéshozatali folyamatokhoz való jobb hozzáférést jelenthetik az ifjúság számára, valamint azonosították a sürgető vízügyi kihívások leküzdésére szolgáló stratégiákat. Az ülés rávilágított a víz és a béke közötti kapcsolatra, valamint a fiatalok szerepének fontosságára és értékeire. Az ülés résztvevői támogatták a Blue Peace vízióját, miszerint a fiatalok lesznek a vízügyi együttműködés előmozdításának eszközei.

A Global Water Partnership keretein belül Göttlinger István, a Víztudományi Kar oktatója képviselte a korábban megrendezett Ifjúsági Napokon részt vett fiatalok csapatát. A kerekasztal-beszélgetés során a magyar vízügyi kihívások kezelésére, és a felmerülő feladatok végrehajtására keresték a választ. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója, Láng István egy közös fórum létrehozásának támogatásáról biztosított mindenkit, amelyben a fiatal szakemberek innovációs ötletei, illetve a tervezési folyamatokba való bevonása is megvalósulhatna.

A BWS-en mutatták be a globális, magas szintű Víz és Béke Testület jelentésének a VTK által készített magyar nyelvű összefoglalóját, amely a vízdiplomáciai képzés tananyagaként a jövő vízügyi szakemberei számára gyakorlati útmutatót nyújt a Víz Világtalálkozó üzeneteinek megvalósításához.

(A szerző miniszteri biztосként irányította a BWS 2013 előkészítését.) ●

Szöveg: Baranyai Gábor

A BUDAPEST FELHÍVÁS FŐ KÖVETKEZTETÉSEI

A nemzetközi közösség és a kormányok nem tesznek eleget a „túl kevés, a túl sok és a túlszennyezett víz” problémájának megoldása érdekében. Az SGD 6. elfogadása óta eltelt négy év nem hozott áttörést a vízváltás kezelésében, ezért új politikai elkötelezettségre van szükség, amelynek érdekében

- teljeskörűen el kell ismerni a víz értékét annak valamennyi lehetséges értelmezési szférájában (gazdasági, társadalmi, kulturális, vallási stb.);
- új „vízkultúrára” van szükség, amelynek létrejötte nem képzelhető el a polgárok, a tudomány, a gazdaság és a vallási közösségek képviselőinek részvétele nélkül;
- meg kell teremteni, illetve meg kell erősíteni az ágazatok és intézmények közötti együttműködést;
- ki kell használni az új innovatív technológiák nyújtotta lehetőségeket a vízzel kapcsolatos változások megértése és kezelése érdekében.

Mindezek megvalósításához az alábbi lépések szükségesek:

- mind intézményi, mind kulturális, mind pedig műszaki téren meg kell valósítani az együttműködést valamennyi lehetséges szinten;
- erősíteni kell az intézmények szerepét és kapacitásait helyben, országosan és globálisan;
- elő kell segíteni a vízzel kapcsolatos tudásmegosztást;
- fejleszteni kell a vízügyi oktatást, képzést;
- a finanszírozási rendszereket és programokat felül kell vizsgálni, hogy megfelelően figyelembe vegyék a vízzel kapcsolatos kihívásokat, feladatokat;
- a fejlesztési politikákat az édesvízkészletek sérülékenységére és véges természetére figyelemmel kell megfogalmazni. Fenntartható vízgazdálkodás nélkül hiábavalók lesznek a szegénység leküzdése, az egészségügyi helyzet javítása, a gazdasági fejlődés és a környezet védelme érdekében tett erőfeszítések.

Gondozás a lelki egészségért

A Tábori Lelkeszi Szolgálat keresztyén felekezetei (katolikus, evangélikus és református) Jézus Krisztus tanításait hirdetik a katonák között a Ludovika Zászlóaljnál, és ezt a szolgálatot tűzte ki célul a Nemzeti Közszerológati Egyetemen is a karokon jelen lévő három lelkész. Szénási Tamás tüzoltó törzsörmeister, református lelkész, Alácsi Ervin János atya, római katolikus táborig lelkész és Pallagi Andrea rendőr örmeister, református lelkész. Közülük utóbbi kettővel beszélgettünk a szolgálatokról.

● **Hogyan működik a lelkészi szolgálat az NKE-n?**

Pallagi Andrea: Szolgálatunk hallgatói kezdeményezést követően indult, amikor is megkerestük az intézmény rektorát, és kértük támogatását az egyetemi lelkészi szolgálat végzéséhez. Koltay András örömmel fogadott bennünket és szolgálatainkat, majd Szarka Gábor campus főigazgató hívta össze egy közös megbeszélésre a református és római katolikus felekezetek lelkészeit, és megterveztük szolgálatunk első lépéseit. Év elején ökumenikus istentisztelettel indítottuk a tanévet, és kértük Istenünk áldását az előttünk álló év munkájára. Ezen az alkalmunkon a három lelkész közösen szolgált, ami a Krisztusban való békességünknek, egymás iránti tiszteletünknek, keresztyén egységünknek szimbolikus kifejezése is volt, és szeretném, ha ez gyakorlat is tudna maradni.

● **Milyen programjaik vannak a hallgatók számára?**

P. A. Heti rendszerességgel, szerda esténként hét órától tartunk bibliaórát az Oktatási Épület 212–213-as termében. Később ezeknek a foglalkozásoknak a helyszíne változik majd, attól függően, hogy hol jelöli ki az intézmény vezetése az Egyetemi Lelkészség bázisát. Erre a bibliaórára felekezeti hovatartozás nélkül várjuk az érdeklődőket, hiszen nagyon jó beszélgetések szoktak lenni, és nem utolsósorban gazdagszunk is egymás egyre jobb megismerése által felekezeti és emberi szinten is. A bibliaórákon túl elindult Ervin atya előadás-sorozata az ördögűzés témájában, amelynek első része október 30-án volt. A folytatásban igyekszünk meghívni olyan, a közszférában dolgozó embereket, akiknek fontos a hitük, az Istenhez tartozásuk. A fő kérdése ezeknek az estéknek az lesz majd, hogy összeegyeztethető-e az Istenben, Jézus Krisztusban való hit és hazánk szolgálata. Ezekon az alkalmakon túl hangsúlyt szeretnénk fektetni keresztyén ünnepeink ünneplésére, igazi mondanivalójára.

● **Jellemzően milyen problémákkal keresik meg Önöket?**

P. A. Egyelőre még nagyon fiatal ez a szolgálat az egyetemen, sok dologban alakulunk, formálódunk, egyelőre az ismertségünk sem túl nagy. Nagyon jó lenne, ha a szerdai bibliaórai alkalmakra rendszeresen járó kis csapat ismerné meg egymást, és ismerné meg mélyebben az Úristent. Abban a hitben vagyunk, hogy ahogyan Jézus Krisztus 12 fős tanítványi közösségéből növekedett a ma több millió hívet számláló keresztyén egyház, úgy mi is növekedni fogunk hitben, bölcsességben és létszámban is.

HÁLAADÓ ISTENTISZTELETNEK ADOTT OTTHONT AZ NKE

„A mai istentisztelet szívünk kútjának megtisztításáról és megőrzéséről szól” – fogalmazott Jákob János dandártábornok, protestáns táborigazgató, a Protestáns Táborigazgatói Szolgálat újraindulásának 25. évfordulója és a reformáció emléknapja alkalmából rendezett hálaadó istentiszteleten. A Honvédelmi Minisztérium Táborigazgatói Szolgálat Protestáns Táborigazgatói Szolgálat rendezvényének helyszíne a Ludovika Főépület Szent László-kápolnája volt. Az istentiszteleten a megjelent hívek hálát adtak Istennek a reformáció örökségéért, az evangélium világosságáért és minden jótéteményért. Jákob János dandártábornok prédikációjában arról beszélt, hogy ahogyan Izsák visszatért azokhoz a kutakhoz, amelyek atyjának, Ábrahámnak élő vizet adtak, úgy nekünk, ma élő embereknek is – újra és újra – vissza kellene térnünk a lelkünket megelevenítő forráshoz, Jézus Krisztushoz.

● **Véleményük szerint miben ragadható meg a táborigazgatói lelkészet jelentősége?**

Alácsi Ervin János: A katonalelkészi szolgálat lelkipásztori céljai nem különböznek az egyház egyetemeken küldetésétől. Az egyház alapítójától, Krisztustól arra kapott mandátumot, hogy az üdvösség látható jele és eszköze legyen a nemzetek között, s ennek a „világgraszó” küldetésnek részét képezi a katonák között és érdekében kifejtett speciális lelkipásztori szolgálat.

● **Milyen sajátosságok jellemzik a táborigazgatói lelkészi szolgálatot?**

A. E. J. A táborigazgatói lelkész munkája csak súlypontjaiban, eszköztárában és a befogadó közeg adottságaiban, körülményeiben különbözik el az egyház egész világhoz szóló küldetésétől. A Magyar Honvédség polgári irányítás alatt álló állami fegyveres testület, ahol törvényileg garantált a szabad vallásgyakorlás elidegeníthetetlen joga, ugyanakkor világnézeti szempontból semleges szervezatként nem támogatja a nyílt prozelitizmust.

● **Hogyan jelenik meg a katolikus egyház a táborigazgatói lelkészi szolgálatban?**

A. E. J. Az adott törvényi keretek között, továbbá a történelmi egyházakkal és felekezetekkel kötött megállapodások szerint a katonalelkészi szolgálatot a vallás- és felekezeti közti érzékenység, béke és kölcsönös tisztelet jegyében látjuk el. Különösen vonatkozik ez az olyan alakulatokra, helyőrségekre, ahol valamilyen okból csak az egyik felekezet van jelen, illetve a külhoni missziókra, ahol váltásos rendszerben egyszerre csak egy lelkész teljesít szolgálatot. A klasszikus értelemben vett lelkipásztori munka előtt

– de nem helyett – ún. prevenciózós tevékenységet kell folytatni, amelynek lényege, hogy a hitet akadályozó tényezőket kiiktassuk, felébredjünk a természetünkben fogva minden emberben ott szunnyadó vallási érdeklődést és vágyat az istenkeresésre, a hit külső megvallására és közösségi megélésére.

● **Milyen az egyetemen elindult kezdeményezés fogadtatása a vezetőség részéről?**

A. E. J. Az egyetemi vezetést nagyon pozitívan áll a dologhoz, amiért természetesen nagyon hálásak vagyunk.

● **A fiatalok bevonása kulcsfontosságú. Mit gondolnak,**

hogyan jelenik meg a hit kérdése az ő életükben?

A. E. J. Ez ma különösen nagy kihívást jelent. Ha egy fiatal el is jut odáig, hogy az ún. „peer pressure” (csoportnyomás) ellenére ragaszkodjon hitbeli és erkölcsi meggyőződéséhez, azt gyakran magánügyként kezeli, nyíltan és közösségileg nem vállalja. Röviden szólva: „A hit igen, az egyház nem.” A mai fiatalokban – erre sajnos az egyházi személyek olykor okot adnak – nagy az ellenérzés a szervezett, intézményes vallásgyakorlással szemben. Manapság egyre súlyosabb kihívást jelent a „maga módján vallásos” ember, aki úgy válogat a kereszténység (és más világvallások) alapigazságai közül, erkölcsi tanításaiból, mintha egy üzletben járna.

P. A. A küldetésünk elsősorban az egyetemi ifjúság felé szól. Vagyis nekik, velük szeretnénk arról beszélgetni, hogy kicsoda a Jézus Krisztusban földre jött Isten, és hogyan élhető meg, megélhető-e egyáltalán a mai világban a Krisztusba vetett hit. Az NKE-n különösen fontos és aktuális kérdés az, hogy használható-e keresztyén hitünk a haza szolgálatában. A szerdai bibliaóráinkon az életünk kérdéseiről, a haza szolgálatáról, hivatásainkról, hitünkről beszélgetünk Isten Igéje, a Szentírás alapján. A beszélgetések vezetésére hallgatók vagy meghívott vendégek készülnek, mi lelkészek az evangéliumi tanítás tisztaságának megőrzéséért vagyunk felelősek. Szeretjük hallgatni a fiatalok megszólalásait, véleményét, tapasztalataikat. ●

ÚJ TÁVLATOK A MAGYAR ŪRIPARBAN

Van keresnivalónk a világűrben, és igenis létezik magyar űripar. Lehet, hogy első hallásra nem evilágiak ezek a kijelentések, ám a számos magyar fejlesztésű műszer és az űrmissziókban való részvételeink bizonyító erejűek. Persze van hová fejlődni, hiszen a lengyel űrprogram rakétái hallható közelségben süvitenek el mellettünk, mint ahogy szépen csengenek a cseh költségvetés Európai Űrügynökségnek juttatott milliói is. Azonban mindezek mellett szép jövő elé néz a magyar űripar is, ha úgy akarjuk.

A magyar űrsztori valamikor 1946-ban kezdődött, amikor Bay Zoltán és kutatócsoportja radarral megmérték a Föld és a Hold távolságát. A magyar űrkutatás kezdete óta számos év telt el, mára több ezer eszköz kering a fejünk fölött. Segítségükkel tudjuk, honnan fúj a szél, merre van az arra, de olyan információknak is a birtokába jutottunk, hogy mi történik a Hold túlsó oldalán, illetve hogy Grönland évente 281 gigatonna jeget veszít. A múltban Bay Zoltán mellett Kármán Tódor, Simonyi Károly, illetve fia, Charles Simonyi, Farkas Bertalan, Magyarai Béla, de akár Almár Iván és Both Előd is sokat tettek azért, hogy az űr kicsit a miénk is legyen. „Az egész világ az űrtevékenységgel foglalkozik” – ez napjaink helyzetképe az űrkutatásért felelős miniszteri biztos, Ferencz Orsolya tolmácsolásában. A technológia ezen szegmensének lehetőségei szinte kimeríthetetlenek, emellett azonban fontos az űr természetének megértése is. Erről a rideg helyről ugyanis potenciális veszélyek leselkednek ránk. 1989-ben a kanadai Québec tartományban mintegy hatmillió ember maradt áram nélkül egy X19-es erejű napkitörés miatt, míg 1859-ben Hawaii napokig lehetett sarki fényt látni egy X190-es következményeként. Ezért sem adhatjuk fel az űr megértésére irányuló kutatásokat, amelyet a magyar részvétellel indított missziók segítenek, hiszen az űridőjárás előbb említett szeszélyes változásai és azok technológiánkra gyakorolt hatásai az őskorba repíthetők vissza az emberiséget. Márpedig egy hawaiihoz hasonló erősségű napkitörés 300-500 évente eléri a Földet.

Az űrrel kapcsolatos tevékenység – a tudomány többi területéhez hasonlóan – hatványozottan fejlődik. Napjainkban Izraelben középiskolások terveznek kockaműholdakat, amelyeket aztán fellőnek az űrbe, az Európai Unió költségvetésének 10 százaléka pedig az űrszektorhoz kötődik, amely évente 15-20 százalékkal nő. Magyarországon most az a feladat, hogy elkészüljön az űrstratégia, az űripar pedig legalább a visegrádi négyek szintjére kerüljön. Hazánk jelenleg évi ötmillió eurót ad az Európai Űrügynökség (ESA) költségvetéséhez, míg a csehek és a lengyelek 50 milliót – érzékeltette a miniszteri biztos, aki hozzátette: Lengyelországnak például saját rakéta-programja van, kísérleti rakétáik már elérték az űr határát, vagyis a 100 km-es magasságot. Azonban a magyaroknak is van keresnivalójuk az űrben, hiszen például az Európai Űrügynökség Rosetta űrszondájának leszállóegységébe a budapesti Wigner Fizikai Kutatóközpontban fejlesztették a tápellátó egységet. Ez volt az a szonda, amelynek Philae nevű egysége – az emberiség történetében elsőként – leszállt egy üstökös felszínére. Korábban is volt már ilyen büszkeség a magyar űrkutatásban: a szovjet Vega-program első űrszondája magyar fejlesztésű kamerát vitt a fedélzetén. A Halley-üstökös lefotózása révén pedig az emberiség először kapott 3D képet egy ilyen objektumról. „Magyar műszer még nem romlott el a világűrben” – mondta

Ferencz Orsolya, aki szerint talán ennek is köszönhető, hogy sorra érkeznek felkérések a magyar részvételre a különféle, a Marshoz vagy éppen a Jupiterhez induló missziókban. Mindezekből pedig az következik, hogy a magyaroknak is van keresnivalójuk az űriparban, amely soha nem látott távlatok előtt áll. A biztos szerint a Holdért való újabb versenyfutás, az űrbányászat, az új missziók eszközigénye soha nem látott lehetőségek elé állítja az emberiséget, itt a Földön pedig a klímaváltozás hatásainak mérséklésében, a helymeghatározás további fejlesztésében, de akár az orvostudományban is segítségünkre lehet az űripar. Hol lehet a magyar fiatalok helye ezen a területen? Ferencz Orsolya szerint az ideális jelölt ismerve, hogy „ne legyenek határai, mert az ismeretlen felé indul”. Egy olyan ismeretlen felé, amelynek ha-

ŪRKUTATÁS ÉS NKE

Milyen lehetőségeink vannak az űrnagyhatalmak fejlesztési közepette, és miért lehet érdekes az űripar egy NKE-s hallgató számára? Ezekre a kérdésekre kereste a választ a Digitális Kerekasztal aktuális rendezvénye a Nemzeti Közszoigalati Egyetem Egyetemi Hallgatói Önkormányzata és az InfoTárs Egyesület szervezésében. „A programsorozat lehetőséget ad a digitális világ, a modern technológia és a közszolgálat szűk keresztmetszetében való elmélyülésre és az ismeretbővítésre is” – mondta Cziczás Péter, EHÖK-elnök. Az űrkutatás eredményei jobban jelen vannak mindennapi életünkben, mint hinnénk. Az űrtechnológia például szükséges ahhoz, hogy egy elsőéves hallgató a GPS segítségével megtalálja az NKE campusait a fővárosban. Emellett persze az egyetemen oktatott biztonságpolitikai ismeretekre, de akár a nemzetközi kapcsolatokra is hatással lehetnek az űripar megoldásai.

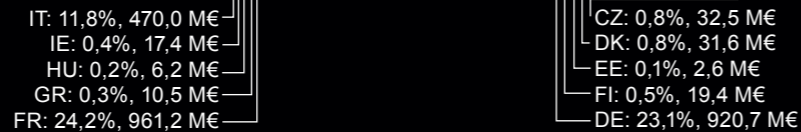
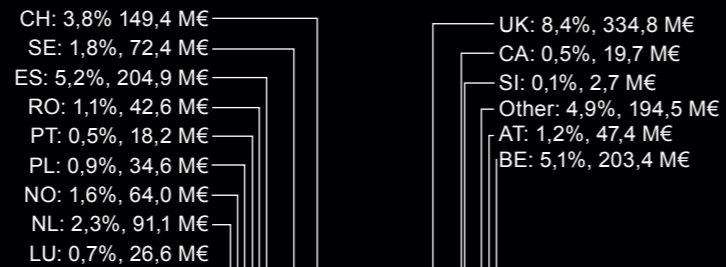
tárai tényleg végtelenek. Gondoljunk bele: az 1977-ben, a NASA által indított Voyager szondáknak 40 évükbe telt, mire elérték a helioszféra, azaz a Nap által befolyásolt tér határát. A Voyager-program egész világgépünket megváltoztatta, világhódító útjára indult az űripar, amelynek fejlesztései a polgári életre is hatást gyakoroltak. A fejlesztéseket azonban természetesen kutatóknak kell megelőzniük, amelyek letéteményesei az egyetemek. Az űrkutatás pedig igazi interdiszciplináris terület, a mérnökök, jogászok, közgazdászok, orvosok együtt találhatnak megoldást számos kérdésre. Innen pedig egy újabb gondolat: lehet-e összefogni a magyar felsőoktatási intézményeket egy képzési rendszerre az űrrel kapcsolatos kutatásokra? A válasz – talán a készülő magyar űrstratégia nyomán is – a jövőben születik majd meg. »

ESA KÖLTSÉGVETÉSE 2018-BAN: 5,6 MILLIÁRD EURÓ

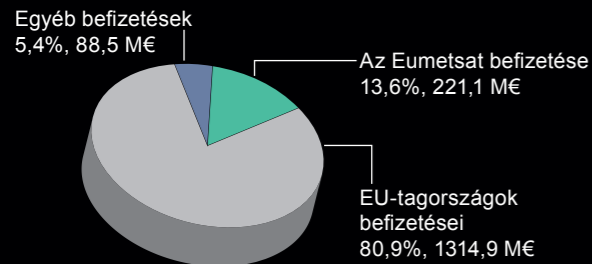
ESA-tevékenységek és -programok
(az egyes országoknál a pénzösszeg millió euróban van feltüntetve)

Összesen: 3,98 B€

Más intézményi partnerek számára végrehajtott programok

Összesen: 1,62 B€

B€ – milliárd euró | M€ – millió euró

Hogy mi a jelen? A fiatalokat egyebek mellett az érdekli: van-e esélyük a magyar startupoknak, hogy elinduljanak az űrszemensben? Az ESA külön Technológiai Transzfer Irodát működtet Budapesten a fiatal vállalkozások ötleteinek felkarolására, amelyek megvalósítását a profi űrügynökségek tőkéje mellett a magántőke is segítheti. Jövőre lesz 40 éve, hogy Farkas Bertalan a Szojuz-36 űrhajó fedélzetén nyolc kísérletet vitt fel az űrbe. Köztük volt a Pille sugárázsmérő első változata, amelynek továbbfejlesztett verziója ma a Nemzetközi Űrállomás életvédelmi rendszereinek része. A remények szerint hasonló fejlesztésekkel a jövőben is találkozunk majd, és a magyar űripár új lendületet kap a készülő űrstratégia hatására. ●

Szöveg: Tasi Tibor

ŰRKUTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS OROSZORSZÁGGAL

Magyarország érdekelt abban, hogy újra bekapcsolódhasson a világűr békés használatába, ezért űrkutatási projekteket érintő államközi együttműködést készített elő Oroszországgal – jelentette be október végi sajtótájékoztatóján Szijjártó Péter. A külgazdasági és külügyminiszter közölte: jelentős magyar műszaki tartalom kapcsolódik a már megkezdett két projekthez. Azt is hozzátette, hogy a részt vevő magyar cégeket, illetve egyetemeket a Külgazdasági és Külügyminisztérium 570 millió forinttal támogatja.

Geopolitikai kód: Japán nagyhatalom

Miközben új császára van Japánnak, a szigetországnak egyre komolyabb geopolitikai nehézségekkel kell szembenéznie, ráadásul az előregedő társadalom is lassíthatja az ázsiai állam fejlődését. Észak-Korea mellett az egyre erősebb nagyhatalom, Kína jelenthet igazi kihívást Japán számára, amelyet sokszor csúfolnak félprezidenciális rendszernek is a kormányfő egyes hatalmi jogosítványai miatt.

GEOPOLITIKAI NEHÉZSÉGEK

„Amikor Japánra gondolunk, nem a nagyhatalom szó jut róla először eszükbe” – fogalmazott lapunknak Bartók András. Az NKE Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék munkatársa elmondta, hogy a biztonságpolitikai szakirodalom Japánt mégis a nagyhatalmak közé sorolja. Több tényező alapján lehet mérni egy ország befolyását, hatalmát. A geopolitika ezen belül az adott ország döntéseivel, érdekeivel, szövetségeseivel foglalkozik. Öt kérdésre adott válasz határozza meg egy ország geopolitikai kódját: Kik a mostani és a jövőbeni lehetséges szövetségesei? Kik a mostani és lehetséges ellenségei? Hogyan tudjuk megőrizni a mostani és bevonni a lehetséges szövetségeseiket? Hogyan tudjuk elrettenteni az ellenségeket és kezelni a jövőbeni fenyegetéseket? Milyen érveléssel igazoljuk e négy kérdésre adott válaszunkat a nemzetközi térben és a közvélemény felé? Bartók András szerint »

ÚJ CSÁSZÁRT KORONÁZTAK JAPÁNBAN

Október 22-én tartották az új japán császár, Naruhito koronázási ceremóniáját. Ő az 1989 és 2019 között uralkodó Akihito császár legidősebb fia. Az európai koronázási hagyományoktól eltérően a japán ceremónián nem a korona, hanem a császári család Napistenségtől örökölt tárgyai: egy kard, egy nyaklánc és egy tükör játszik fontos szerepet. A szertartás lényege, hogy a császár saját uralkodásának kezdetét kommunikálja a sintó istenségek világába, átveszi a kardot és a nyakláncot, majd pedig a tükörhöz követek érkeznek, akik szintén bejelentik az új császár trónra lépését.

Bartók András szerint ez egyfajta párbeszéd a sintó vallás mitológiai alakjaival.

a nagyhatalmak esetében szokás beszélni globális geopolitikai kódorról. Amikor Kína körbenéz a világban, geopolitikai szempontból két szigetláncot lát. Ezek gátolják vagy gátolni tudják Kína világtengerekhez és ezeken keresztül a világkereskedelemlételemhez való kijutását. „Az első szigetlánc Japánból indul, és gyakorlatilag az Egyesült Államok ázsiai szövetségesei alkotják, vagyis beletartozik Tajvan, a Fülöp-szigetek, az ASEAN-országok, és befejeződik a Malakaszorosznál” – sorolta Bartók András. Ez az a terület, ahol a világ tengeri kereskedelmének java része áthalad, s ez az a terület, ahol Kínát gátolni tudják az ehhez való hozzáférésben. A második szigetlánc az Egyesült Államok távol-keleti támaszpontjait, területeit jelöli, mint például Guam és Ausztrália. Kína próbálja megszerezni ezeket a területeket, így a bezártsági szigetláncban komoly szerep jut Japánnak.

GLOBALIS, REGIONÁLIS ÉS LOKÁLIS ÉRDEKEK

Japán érdeke, hogy a tengeren történő nemzetközi kereskedelem részese legyen, vagyis Amerika normáinak és világrendjének a fenntartásában érdekelt. Mivel egy kis szigetország, rá van utalva a külföldi energiahordozókra és nyersanyagokra, amelyek a Dél-kínai- és a Kelet-kínai-tengeren érkeznek Japánba. A regionális érdekeket nézve a térség stabilitása, a hajózhatósága és a békés nemzetközi viszonyok létfeltételek Japán számára. Lokális kihívásként azonosíthatjuk azokat az országokat, amelyek Japán közvetlen közelében találhatók, és fenyegetést jelentenek az országra. Ilyen például Észak-Korea, Kína és valamelyest Oroszország is. „A szövetségeseikhez tartoznak az Egyesült Államok mellett azok a nemzetközi szereplők, akik érdekeltek, és részt vesznek a nyílt tengeri kereskedelemben alapuló világrend fenntartásában” – hangsúlyozza Bartók András.

FÉLPREZIDENCIÁLIS RENDSZERNEK IS CSÚFOLJÁK JAPÁNT

A japán érdekérvényesítéshez és a közeljövőben rá váró kihívások megértéséhez fontos áttekinteni az ország jelenlegi közjogi és politikai helyzetét. „Alapvetően egy parlamentáris demokráciáról van szó, egy alkotmányos monarchiáról, amelynek szimbolikus államfője a japán császár, aki semmiféle politikai funkcióval nem bír, hiszen minden a többpárti demokratikus rendszerben dől el” – jegyzi meg a tanársegéd. A rendszer központi intézménye a kétkamarás országgyűlés, amelynek nagyobb

és némileg fontosabb része az Alsóház. Ebben 465-en ülnek, négy évre szóló mandátummal. A Tanácsosok Háza, vagyis a Felsőház 245 mandátumot számol, amelyek 6 évre szólnak. „Érdekes csavar a japán politikai rendszerben, hogy a miniszterelnök bármikor bejelentheti, hogy felosztatja az Alsóházat, és ilyenkor idő előtti, rendkívüli választásokat kell kiírni. Ez egy komoly ütőkártyát jelent a kormányfőnek, ezért szokás néha félpreszidenciális rendszernek csúfolni Japánt” – fogalmazott a szakértő. Ezt a lehetőséget általában akkor szokta használni a miniszterelnök, ha állóháború alakul ki egy törvényjavaslat vagy törvénymódosítás kapcsán. Ilyenkor fel tudja oszlatni az Alsóházat, és a kampányidőszakban elkezd alkudozni a pártfegyelmet be nem tartó képviselőkkel. Bartók András szerint ez a taktika akár vissza is üthet, vagyis előfordulhat, hogy a kormányfőt nem választják meg a következő ciklusra.

Jelenleg a Liberális Demokrata Párt (LDP) van kormányon, illetve hagyományos koalíciós partnere, a Komeitő. „Az LDP-re szokták mondani, hogy centrista, jobboldali, nacionalista. Ezek közül mindegyik igaz és egyik sem” – hangsúlyozta a Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék oktatója. Az LDP-t rengeteg különböző ideológiájú és szakpolitikai elköteleződésű apróbb frakció alkotja, ezeknek a konszenzusos, laza szövetségével jellemezhető a párt. Az ellenzéki oldalon az Alkotmányos Demokrata Párt, a Japán

Kommunista Párt, a Restauráció Párt és a Kibō (Remény Pártja) van jelen a japán belpolitikában. „Elmondható, hogy komoly túlsúlya van az LDP-nek, 1955 óta szinte minden választáson ők alakíthatnak kormányt. Ezért hívja magát a japán politikai rendszer időnként ’55-ös rendszernek” – hangsúlyozza Bartók András.

FENYEGETÉSEK ÉS KATONAI KÉPESSÉGEK

A szakember szerint Japán számára két fő fenyegetés létezik biztonságpolitikai szempontból. Az egyik Észak-Korea ballisztikusrakéta- és tömegpusztítófegyver-programja, a másik pedig Kína, amely ma már az egyik legnagyobb katonai hatalom, akinek számos területi vitája van a környező országokkal. Utóbbi konfliktus kapcsán példaként említhető Okinava, Tajvan és a Szenkaku-szigetcsoport. A kínaiak igyekeznek szűrkezónás, vagyis a katonai összecsapást éppen el nem érő eszközökkel kikezdeni Japán szuverenitását, amely pedig próbál ezekre válaszolni és közben felkészülni egy esetleges konfrontációra. Kína ütőkártyái: a ballisztikus rakéták, a vadászgépek, a tengeralattjárók és a felszíni hadihajók, valamint a számbeli fölény. Ezzel szemben Japán több rombolóval és fejlettebb fegyverzettel, több helikopterrel, világklasszis tengeralattjáró-flottával, Aegis-rendszerrel és közeli légitámaszpontokkal rendelkezik. „Japán számára kihívás az is, hogyan kezelje Kína katonai erejének növekedését, és hogyan tudnak egyfajta erőegyensúlyban maradni” – fejtette ki a szakértő. Észak-Korea katonai képességeit célszerű Japán helyett Dél-Koreához viszonyítani. Bár a Koreai-félsziget északi országa létszámbeli fölényrel rendelkezik, mégis nagy a technológiai lemaradása a déli szomszédjához képest.

EGYRE KEVESEBB JAPÁN SZÜLETIK

Japánban demográfiai sokkra kell számítani, ugyanis 2010 óta folyamatosan csökken a lakosságszám. Egyszerre fogy és öregszik a társadalom: amíg jelenleg 3,6 dolgozóra jut egy 65 év feletti, ellátásra szoruló, addig ez 2050-re 1,3 dolgozóra csökken. „1994 óta családtámogatási programokkal próbálják megoldani a helyzetet, ami nem bizonyult sikeresnek. A másik ötlet a munkaerőpiac megreformálása, lényege, hogy vegyenek részt nagyobb arányban a munkában a nők. Ennek hatása még bizonytalan” – hangsúlyozza a szakértő. Amiben a japánok reménykedhetnek, az nem más, mint a gazdaságba és a társadalomba minél mélyebben beágyazódott automatizmus, mesterséges intelligencia és robotika. Ez segíthet pótolni a hiányzó munkaerőpiaci kompetenciákat, ugyanakkor segíthet hatékonyabbá is tenni a termelést. A demográfiai problémára jelenleg nincs kézzelfogható megoldás, a következő 10-15 év kérdése, hogy mit kezdenek a japánok ezzel a kihívással. ●

LUDOVIKA SZABADEGYETEM

— 30 ÉVE SZABADON —

Kollégiumi terem, radírból készült pecsét, sátorponyva, ébredő ifjúság – egy párt megalapításának „kellékei” a rendszerváltás hajnalán. A hatalom még árgus szemekkel figyelt mindenkit, aki a szegénységről, a változásról, a határon túli magyarokról, vagy épp a környezetvédelem ügyéről kezdett beszélni. Ma, 30 év távlatából néha a rendszerváltó pártok alapítói is mosolyognak azon, hogyan kellett ügyeskedni, hogy létrejöjjön közösségük, amely később a szabad Magyarország meghatározó politikai tényezőjévé vált. Cikkünkben a Fidesz és az MDF megalakulásáról olvashatnak.

1988. március 30. – a Fidesz megalakulásának dátuma. Az előzmények szűk 10 évre vezethetők vissza. A párt későbbi vezetői számára ugyanis 1979–80-ban, II. János Pál pápa lengyelországi látogatása és a lengyel Szolidaritás időszakában vált világossá, hogy a kommunista rendszer „elvesztette a történelmi mérkőzést”, és kifulladt. Egyre szabadabban lehetett beszélni, szellemi pezsgés indult az értelmiség körében, sorra alapítottak olyan lapokat, amelyekben megjelent a jogállamiság gondolata, valamint a kommunista rendszer, illetve a gazdaság problémái. Erre volt fogékony az akkori fiatal nemzedék: ifjú egyetemisták, frissdiplomások, köztük Kövér László, az Országgyűlés jelenlegi elnöke. „Úgy emlékszem vissza a ’80-as évekre, mint egy szellemileg izgalmas időszakra” – mondta az egyes számú párttagkönyv tulajdonosa a Ludovika Szabadegyetemen. Ebben a környezetben

jöttek sorra a pártok, mozgalmak megalakulása szempontjából kulcsfontosságú találkozók, mint Monor, Lakitelek, illetve amire kisebb figyelem irányult akkoriban: Szarvas, 1985-ben. Ma már tudjuk, hogy fontos helyszín és dátum volt ez is, Kövér László tolmácsolásában: „a Fidesz fogantatása”. Egy olyan összejevetelt szerveztek, amelyen akkoriban nem szokásos, sőt egyenesen tiltott dolgokról beszéltek, úgymint környezetvédelem a bósi vízlépcső kapcsán, a határon túli magyarok ügye, a szegénység Orbán Viktor feleségének, Lévai Anikónak a szakdolgozata nyomán, vagy épp technológiai lemaradásunk és a kisközösségek kérdései. A témákhoz soraikból kértek fel előadókat, de sikerült megnyerni a történelem élő tanúit is, az első politikai fogoly, Demény Pál, vagy a Nagy Imre-per egyik vádlottja, az akkor még szintén élő Donáth Ferenc, illetve a magyarországi Szociáldemokrata Párt elnöke, Révész András személyében. A találkozó után igény

mutatkozott egy független ifjúsági szervezet létrehozására, bővült az érdeklődők köre. Ekkor jelent meg Németh Zsolt és Orbán Viktor is. Elindult egy pezsgő együtt gondolkodás a hogyan továbbról, aminek az eredménye a Fidesz megalakulása volt a Bibó Szakkollégium Ménesi úti épületének alagsorában. 35 fő állapodott meg a részletekről, a 36. alapító tag később Kövér László felesége lett. Az elnevezés vita tárgyát képezte, végül a Fial Demokraták Szövetsége névben állapodtak meg, az ötletadó Diczházi Bertalan volt. Az alapítók különböző főiskolákról-egyetemokről érkező fiatalok voltak, de a társaság központi magját a „bibósok” alkották. „Mi vagyunk az elsők, akik áttörtük a falat” – utalt Kövér László arra, hogy a „hit-hűség-bizalom” hármas jelszavát zászlajára tűző Fidesz volt az első a rendszerváltoztatás történetében, amely ellenzéki politikai szervezatként alakult meg, amivel megtörte a KISZ, azaz a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség monopóliumát. Épp ez volt a funkciója is: más, mint a KISZ. A következő

évek történései országos sikereket hoztak. 1989. március 22-én megalakult az Ellenzéki Kerekasztal, az alapítók között mások mellett ott volt a Fial Demokraták Szövetsége (Fidesz) és ezen sorok másik tárgya: a Magyar Demokrata Fórum (MDF) is. A négyigenes népszavazás a köztársasági elnök választásának módjáról, a Munkásörség megszüntetéséről, a Magyar Szocialista Munkáspárt vagyonszámolásáról és a munkahelyi pártszervezetek megszüntetéséről szólt. A kezdeményező négy párt között szintén ott voltak az előbb említettek is a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) és a Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ) mellett. Nagy Imre és mártírtársainak 1989. június 16-i újratemetése szintén növelte ismertségüket. Személyesen a későbbi miniszterelnökét is, hiszen Orbán Viktor volt akkoriban az egyetlen a Fidesz soraiban, akinek volt tapasztalata a tömeg előtt tartott szónoklat terén. Az 1956-os forradalom miniszterelnökének és társainak újratemetése a rendszerváltoztatás egyik legnagyobb hatású szimbolikus eseménye volt. Nem túlzás tehát »

Kövér László, Deutsch Tamás és Fodor Gábor egy Fidesz-rendezvényen 1990-ben

azt állítani, hogy „a rendszerváltoztatás folyamata 1956. október 23-án kezdődött” – szögezte le a Ludovika Szabadegyetemen tartott előadásában Lezsák Sándor. A forradalom a pesti Corvin közben, majd később a prágai Vencel téren és a gdański hajógyárban történt események mind hatottak az akkor élő fiatal nemzedékre, a csalódások, kudarcok, „a szabadság kis körei” bűvópatakként működtek. Lezsák Sándor 20 évesen került Lakitelekre, ahol írótalálkozók sorát kezdte szervezni. Az első ilyen 1979. május 18–19-én volt, ahová meghívták Illyés Gyulát is, aki nagy hatású beszédet mondott. „Lélekerősítő nemzeti találkozó volt” – fogalmazott az MDF alapítója. A '70-es évek elején szervezett felvidéki, vajdasági és kárpátaljai estek, vagy az 1985-ös irodalmi est mind-mind a lakiteleki találkozó előszelei voltak. Az esemény a rendszerváltoztatás másik nagy mozgalma, a Magyar Demokrata Fórum megalapításához vezetett. A szervezés nehézségei, a titkosszolgálatok mindenre kiterjedő figyelmére ellenére kialakult egy kapcsolatrendszer az alkotók és a közönség között. Ez volt mai szóval a hálózat, amely igazi közösséggé kezdett formálódni. „Amikor közönségből közösség lett, kezdtünk veszélyessé válni a hatalom számára” – mondta

Lezsák Sándor beszédet mond a lakiteleki találkozáson

Lezsák Sándor. Mégis újabb találkozók igénye jelent meg. Például 1985-ben Monoron, ahol már érződött az ország válsága, a sodródás, egyfajta „fölgajdulás” volt. Ekkor merült fel egy pesti találkozó terve, amelynek végül 1987. szeptember 27-én Lakitelek adott otthont. 181 meghívott vendég volt, köztük 14 magyar költő, akik verseikkel fejezték ki tiltakozásukat a Kádár-rendszer ellen. Lezsák Sándor úgy emlékszik: a felállított sátrort egy ollóval vágta darabokra, később bekeretezte, így lett a ponyva jelkép, egyben a változások tanulsága és a Magyar Demokrata Fórum megalakulásának helyszíne. Végül zsilippengével, radírgumiból, egy apró fadarabra erősítve elkészült az MDF első pecsétje, 1988. szeptember 3-án pedig elindult a mozgalom a párt mellett, és megtörtént a hivatalos bejegyzés is.

Pártok, mozgalmak sora alakult még abban az időben, amikor biológiai és mentális értelemben is kimerültek a társadalom energiái, és az '50-es évekbeli szegénység kora köszöntött be.

A 30 év mérlegének egyik serpenyőjében ott szerepel ez utóbbi tény. Kövér László értékelése szerint ezt az igazságtalanságot nem tudták helyrehozni. Ez még talán elnézhető,

MDF

ám szerinte az egyenesen „megbocsáthatatlan”, hogy a Biszku Bélához hasonló bűnösöket nem büntették meg. Az is ambivalens érzéseket kelthet, hogy azokkal a bírakkal, ügyészekkel kellett demokráciát építeni, akik korábban elítélték azokat, akik ezt a kifejezést egyáltalán használni merték. Mindenesetre – a házelnök szerint – a Fidesz egy „ösztönösen zseniális alakult képződmény”, amely alapértékeit tekintve semmit nem változott a változó világban, és nem követett el olyan bűnt a társadalommal szemben, amelyet szégyellni kellene. ●

Szöveg: Tasi Tibor
Fotó: Fortepan, MTI

A „csodák évének” tanulságai 1989

Annus mirabilis, azaz a csodák éve – gyakran nevezik így 1989-et. A közép-kelet-európai országok rendszerváltoztatásai, a keleti határnyitás, a berlini fal leomlása valóban bámulatos gyorsasággal mentek végbe, de csodákról beszélni túlzás. A társadalmi és gazdasági folyamatok csodás gyorsaságáról a döntéshozó elitek akkor nem vettek tudomást, három évtizeddel később pedig – főleg nyugaton – értetlenül állnak az egykori „béketábor” országainak megértése előtt.

A „csodák éve” páratlan lehetőséget adott kezünkbe, amelynek alapja egymás megértése. Milyen további tartalmi vannak ennek a lehetőségnek? Tanultunk-e valamit az akkori a változásokból? Fenyget-e ma az akkori kétosztatás? A *Csoda vagy szükségszerűség?*, a berlini fal leomlásának 30. évfordulója alkalmából a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és partnerei segítségével rendezett konferencia arra vállalkozott, hogy három évtized távlatából kortanúk, azaz az események akkori alakítóinak és a korszak kutatóinak segítségével mutassa be az 1989. november 9-i események óta eltelt időszakot, kiemelve benne Magyarország szerepét. 30 éve kezdődött a visszatérés a történelem kizökkentett kerekébe, mi magyarok pedig a békés, egységes és erős Európa hívei vagyunk, amely egyenjogúságon és egymás értékeinek kölcsönös elismerésén alapul – mondta Koltay András rektor megnyitójában, de hozzátette azt is: örülnünk kell az elnyert szabadság adta lehetőségeknek. Talán nem túlzás ilyen lehetőségnek nevezni a konferencia másik szervezője, a Hanns Seidel Alapítvány magyarországi irodájának megnyitását, az akkori miniszterelnök, Antall József támogatásával. A szervezet Németország mellett közel 60 országban, mintegy 100 projektben tevékenykedik, magyarországi irodájuk a bajor–magyar kapcsolatok szorosabbá tételén is dolgozik. Oliver Jörg főtárgyvezető emlékeztetett arra, hogy a bajor–magyar kapcsolatrendszer Szent István óta átszövi közös történelmünket, szoros kötődésünket pedig megújítani szükséges, hiszen a falból mégiscsak Magyarország ütötte ki az első követ, aminek köszönhetően „30 éve a szabadságot élhetjük”. Az események szereplőinek és kommunikátorainak jelenléte lehetőséget ad olyan kérdések megválaszolására, hogy három évtized elteltével mi sikerült és mi nem, illetve mit vetíthetünk ki a jövőre. John O’Sullivan, a konferencia társrendezője, a Danube Institute elnöke

szerint bár Közép-Európa országai „gazdasági sokk-kezelésen estek át”, ma sokkal jobb időket élünk, a szélsőséges jelenségek nem váltak uralkodóvá, és a „nép által kialakított értékrend uralkodik”. Novemberben Németországban a szabadság fénypontját ünneplik, a berlini fal leomlása az országuk, ezáltal pedig Európa újraegyesítéséhez vezetett. A volt bajor kormányfő és belügyminiszter szerint nekünk, magyaroknak ebben kulcs-szerepünk volt, hála érte. Edmund Stoiber úgy látja, hogy bár a kommunista rendszer keményen bánt a magyarokkal, hazánk mégis éllavas volt, és „lefektette a síneket a szabadság felé”. „A szabadság iránti vágy az európai népekben soha nem tört meg” – a német politikus ezekkel a szavakkal utalt az 1956-os magyarországi eseményekre, hiszen a szabadságharc pszichológiailag hatalmas mértékben determinálta a kontinenst. Sok akkori magyar menekült telepedett le Bajorországban, ami közelebb hozta egymáshoz a két nemzetet. ’56 vérbe fojtott törekvéseit pedig 1989 és 1991 között békés eszközökkel sikerült megvalósítani. A volt belügyminiszter, Kónya Imre a ’90 utáni szabad Magyarország első miniszterelnökét nevezte a rendszerváltás főszereplőjének. Antall József dolgozta ki és vitte végig ugyanis azokat a kompromisszumokat, amelyek feloldották az állampárt és az Ellenzéki Kerekasztal között fennálló ellentéteket, illetve az egykori miniszterelnök indította el uniós taggá válásunk folyamatát. A CSU tiszteletbeli elnöki tisztségét betöltő Stoiber szerint is akkoriban Európa több volt, mint az Európai Gazdasági Közösség, hiszen idetartoztak azok a népek is, akiktől elvették a szabadságot. Éppen ezért kötelesség, hogy vállaljuk a felelősséget a nemzetek szabadságáért, és bár Európa a belső piaccal gazdasági tekintetben egyfajta szövetségi

állam, a határvonalat azért meg kell húzni, hiszen minden nemzet meghatározza a saját identitását, az európai identitás pedig a második. Stoiber ezért tett hitet a nemzetek Európája mellett, hiszen a kontinens a nemzetállamokkal közösen egyesíthető. Vannak azonban európai szintű problémák: ilyen a migráció és a biztonság. A politikus szerint át kell alakítani Európa migrációs politikáját, ennek keretében máshogy kell kezelni a külső határokat. „A legfontosabb feladat az lesz, hogy összetartsuk Európát, ehhez a kulturális sajátosságokat is figyelembe kell venni, amelyekkel a közép-európai országok rendelkeznek” – fogalmazott Edmund Stoiber, majd hozzátette: tudatosítani kell, hogy 30 éve, november 9. az európai újraegyesülés kezdetét jelentette, a német egység és az európai fejlődés pedig összefügg egymással. Érdekes kérdés 30 év után, hogy mit érzek az akkor elindított változásokból a mai fiatalok, mik az azóta eltelt időszak tanulságai számukra. Orbán Balázs meglátása szerint bár a mai fiatalok nem szeretnek foglalkozni a történelemmel, ő mégis optimista, mert a közélettel foglalkozó fiatal generáció hálás a kivívott szabadságért. Az elmúlt 30 év tanulságai hat csoportba szedhetők. A Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai államtitkára szerint az egyik, hogy a magyaroknak különleges érzékük van különbséget tenni hazugság és igazság között. A másik, hogy 30 év elteltével a mai fiataloknak már könnyű látni az eltérést szabadság és elnyomás között. A harmadik tanulság: a rendszerváltozás azt üzeni, hogy a béke és a biztonság nem adottság, azt nem ingyen adják, kivívásához bátorság, okosság, ravaszság, egység és jó kormányzás kell. Orbán Balázs szerint szintén tanulság, hogy az egység ritka adomány, 1956 és 1989 pedig megmutatja, hogy azt nemcsak különleges állapotokban, hanem a szürke hétköznapiakban is meg kell becsülni. Szintén tanulság, hogy az öreg kontinens a nemzetek Európája, azt szétválasztani és birodalomba szervezni nem lehet. Ma nem a mintakövetésnek, hanem a mintaalkotásnak van itt az ideje, a siker receptjét pedig az Európai Unió jelmondata is megmutatja: „Egység a sokféleségben!” Ezt a tételt felidézni és tudatosítani pedig ma különösen aktuális. Schmidt Mária szerint azért is, mert Kelet

és Nyugat között még mindig fennáll a meg nem értettség, amely nemcsak a kontinens két említett része között, hanem Németországban is egyre erősebb. A Terror Háza Múzeum főigazgatója úgy ítélte meg: ’89–90-ben a nemzet győzött az osztály fölött, nemzetfelszabadító harc volt. Akkor a magyar elit a Nyugathoz vágyott, ezt a normalitást a liberálisok képviselték, ami egyébként 2008-ig hatalmon is tartotta őket. Schmidt Mária szerint ez bevitt minket a szakadékba, mert ez a posztkommunista elit nem volt képes megújulni, amire válaszként jött az illiberalizmus, vagyis hogy a saját utunkat járjuk. „A 30 év sikeres korszak volt, mert itt vagyunk, szabadok vagyunk, és szerintem jól csináljuk” – értékelte az elmúlt három évtizedet a főigazgató. Ebben amúgy Teller Ede nevét mindenképpen meg kell említeni, hiszen ő dolgozta ki a csillagháborús terveket, amelyek végül térdre kényszerítették a Szovjetuniót. Mások szerint a siker képzetéről épp a 30 év fényében sem árt árnyaltabb képet festeni. Oplatka András történész és újságíró akkoriban a német *Neue Zürcher Zeitung* moszkvai, később budapesti tudósítója volt. Szerinte azért érdemes árnyalni a képet, mert a Szovjetuniót nem mi döntöttük össze, hanem kihasználtuk, hogy önmagába roskadt. „A rendszerváltoztatás kapcsán oly sokszor emlegetett nemzeti érzéssel is érdemes csinálni bánni, hiszen ha annyira ez az érzés uralta a hazai közéletet akkoriban, akkor mi magyarázza, hogy 1994-ben a kommunizmus utolsó külügyminisztere, Horn Gyula került hatalomra?” – tette fel a kérdést Oplatka András. A sikert szintén árnyalja, hogy a Stasi vagy a kommunista rendszer börtöneiben szenvedő emberek megnyomorítottait nem sikerült megbüntetni, sokáig tart majd, amíg ettől a traumától megszabadulunk – így látja Hubertus Knabe történész, a Stasi Emlékmúzeum korábbi igazgatója. Kell még tehát idő, amíg ezek a feszültségek feloldódnak. A kialakult viták azonban megmutatják: míg 30-40 éve még nem lehetett ennyire ellentétes véleményeket megszólaltatni, addig ma egy ilyen konferencia keretében, egymás mellett ülve szabadon lehet beszélni a fal leomlása óta eltelt évtizedek sikereiről és kudarcairól. Vagyis működik a demokrácia. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Szilágyi Dénes

Emlékév Trianon előtt tisztelegve

Lassan egy évszázada, hogy az első világháború győztes nagyhatalmai hazánk képviselőivel is aláírták a trianoni békeszerződést, amely a történelmi Magyarország területe kétharmadának elvesztésével járt. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem a 2020-as centenáriumi évben tartalommal tölti meg az emlékezést, és számos programmal tiszteleg Trianon emléke előtt. A rendezvénysorozattal az intézmény arra helyezi a hangsúlyt, hogy mit jelent számunkra a versailles-i békeszerződés a mindennapokban.

„MAGYARORSZÁGOT IGAZSÁGTALANSÁG ÉRTE”

Miközben Woodrow Wilson amerikai elnök a nemzeti önrendelkezés elvét hirdette, Magyarországtól elcsatoltak zömében magyarlakta területeket. Bibó István erről a következőt írta: *„Semmi kétség, hogy Magyarországot igazságtalanság érte, s ez az igazságtalanság olyan természetű volt, amelybe jó lélekkel nehéz volt belenyugodni: a történelmi Magyarország területi állományát az etnikai elv alapján bontották széjjel, ugyanakkor azonban ezt az etnikai elvet Magyarország terhére nyilvánvalóan megsértették.”* Ennek egyik oka, hogy a kisebb nemzetek, akik korábban a világpolitikában nem voltak jelentős szereplők, jóval eredményesebben lobbiztak. A brit–francia politika célja Németország potenciális szövetségeseinek gyengítése volt, ezért ők is támogatták a kis nemzeteket. Wilson elnök jó viszonyt ápolt Tomáš Garrigue Masaryk cseh kormányfővel, későbbi köztársasági elnökkel, aki a háború kezdete óta a cseheket és a szlovákokat egyesítő állam létrehozását szorgalmazta. Sokakkal elhitette, hogy az Osztrák–Magyar Monarchia az imperializmus megtestesítője, a „népek börtöne”. Véleménye szerint az ország feldarabolásával érvényesülni tudnának a demokratikus értékek, amelyek az általa elnyomott népeket mindig is jellemezték. Személyes találkozók a Fehér Házban, valamint levelekkel próbált hatást gyakorolni az amerikai elnökre, pontokba szedve, hogy miért kellene támogatnia a csehszlovák állam megalakulását. Wilson még 1918. október 18-án írt jegyzékében elkötelezte magát a csehek–szlovákok, a délszlávok önállósága mellett, ami megpecsételte Magyarország sorsát. Lloyd-George brit miniszterelnök túl későn jött rá, hogy a győztes államok saját maguknak állítottak csapdát. 1919. március 25-én Wilsonnak írt leveléből kiderül, hogy véleménye szerint a világ egyik leghatalmasabb országa, Németország apró államokkal lett körülvéve, amelyek stabil kormányzattal sem rendelkeztek, és mindegyikben számottevő német népesség élt, amely az anyaországgal való egyesülést követeli majd. *„Wilson tényleg őszintén és becsületesen akarta – fellépésének első percétől kezdve – a háború igazságos likvidálását, a jövő háború okainak megszüntetését és az állandó béke lehetővé tételét”* – írta Révai Mór János 1920-ban. Adódik a kérdés, hogy miért nem képviselte jobban elveit, és miért engedett a folyamatos zsarolásnak? Természetesen a legfontosabb ok a Nemzetek Szövetsége volt. Wilson elnök hajlandó volt a 14 pontból többször engedni, csak hogy létrehozassa a tartós béke

fenntartásának kulcsát. De az amerikai elképzeléseket sem tudta sikeresen érvényre juttatni.

HIÚ REMÉNY AZ AMERIKAI ELNÖKBEN

A versailles-i konferencia a vesztes országok részvétele nélkül zajlott, a szerződés pedig nemhogy igazságosan rendezte volna a konfliktust, hanem még feszültebbé tette a nemzetek közötti kapcsolatokat. A legyőzött országok pedig bíztak a wilsoni 14 pontban, hiszen az amerikai elnök volt a világosság, nemcsak azért, mert nagy népet képviselt, hanem azért is, mert a halál hatalmas pusztítása közepette az élet nagy gondolatát jelentette. Németország több hónapig illúzióban élt a 14 pont miatt, így amikor 1919 júniusában nyilvánosságra hozták a békeszerződés elkészült tervezetét, nagy megdöbbenés érte a németeket. Wilson messiásként tisztelt személye vitatottá vált, Magyarországon is sokan hibáztatták a trianoni békeszerződés veszteségeiért. Andrássy Gyula grófot idézve: *„Világosan láttam, hogy a wilsoni elvek már azért sem segíthetnek rajtunk, mert nem Wilson a helyzet ura, hanem Lloyd-George és Clemenceau.”* A 14 pontra Georges Clemenceau francia miniszterelnök első válasza a következő volt: *„Tizennégy pont, azért ez kissé erős. A Jóistennek nem volt, csak tíz.”* A megfelelő tájékozottság hiánya miatt Wilson elnök nem bizonyult egyenrangú vitapartnernek, ami azért volt meglepő, mert Wilson politikaelméletileg az egyik legképzettebb elnöke volt az Egyesült Államoknak és az akkori világpolitikának, viszont a gyakorlatban komoly hibákat vétett. Alulmaradt a brit alsóházi és a francia nemzetgyűlési vitákban megedződött Lloyd-George-dzsál és Clemenceau-val szemben.

ÚJ, DE NEM TARTÓS VILÁGREND ALAKUL

A nemzeti önrendelkezés elvét így részrehajlóan, a győztesek számára megfelelő módon alkalmazták a békeszerződésben, amelyet Németországgal 1919. június 28-án írtak alá. Ugyanazon a napon, amikor öt évvel korábban Ferenc Ferdinándot meggyilkolták, és pontosan ugyanazon a helyen, a versailles-i kastély tükörtermében, ahol kikiáltották a Német Császárságot 1871-ben. Ez felesleges megaláztatás volt a franciák részéről. Ausztriával 1919. szeptember 10-én Saint Germainben, Bulgáriával 1919. november 27-én Neuilly-sur-Seine-ben, Magyarországgal 1920. június 4-én Trianonban, Törökországgal 1920. augusztus 10-én Sèvres városában kötöttek békét. A szerződések legfőbb strukturális hibája, hogy a megkötéshez túl szigorú, míg Németország feléledésének »

Lloyd George, Orlando, Clemenceau és Wilson a párizsi békekonferencián

megakadályozására túl enyhének bizonyult. Lélektanilag a leginkább megterhelő a 231., a háborús bűnösséget tartalmazó cikkely volt, amely azt állította, hogy egyedül Németország a felelős a háború kitöréséért. Ez a kijelentés szolgált a büntető intézkedések jogalapjául. Megfelelő volt-e csak a német felet hibáztatni a háborúért? E kérdés többekben felmerült, így a békeszerződés fenntartására irányuló eltökéltség is gyengült. A cél Németország fizikai meggyengítése volt, amely geopolitikai erősödését eredményezte. Az új világrend azonban nem tűnt tartósnak, kevesebb mint 20 évvel később teljesen össze is omlott.

TRIANON 100: EMLÉKÉV AZ NKE-N

Az NKE a 2020-as centenáriumi évben tartalommal tölti meg az emlékezést, és számos programmal tiszteleg Trianon emléke előtt. A programsorozatban a központi egyetemi rendezvények mellett kiemelt szerep jut a karoknak és az intézeteknek is. Az egyetemi hallgatói közösségen túl a középiskolásokat is szeretnék megszólítani a szervezők. A Trianon 100 emlékévkben *Trianon és a családom* címmel az egyetem esszépályázatát hirdeti a világ magyarjait megszólítva. Ennek célja, hogy rávilágítson: mit jelent és jelentett a családoknak a száz évvel ezelőtti történet nemzetszakadás, és mit üzen a mának az emlékezés. A beérkezett pályamunkákat az NKE

a *Trianon és Én* elnevezésű programjának honlapján publikálja, a program írókból, történészekből, művészekből, tudósokból álló szerkesztőbizottsága a legjobban sikerült esszékből állítja össze a *Trianon és a családom* ünnepi kötetet, így emlékezve meg a magyar történelem sorsfordító eseményéről. A kiadvány a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában jelenik meg 2020-ban. A megjelent esszék íróit a kiadó magas honoráriumban részesíti. A pályázatról további információk az egyetem honlapján lesznek elérhetők. Az esszépályázat mellett tudományos diákköri dolgozatokat is várnak Trianon témáját feldolgozva, tudományterületenként eltérő aspektusokban.

A programsorozat szervezői a határon túli kapcsolatok ápolását célzó közös konferencia megvalósítását is célul tűzték ki, amely során külföldi partnerekkel, határon túli helyszíneken emlékezne meg Trianonról az egyetem. A közös megemlékezés és koszorúzás szimbolikus helyszínei a kisebbségi magyarság kiemelt kegyhelyein lesznek. A megemlékezés központi elemeként egyetemi oktatók és a témakör elismert szakértői által jegyzett tanulmánykötet készül, amely arra hivatott, hogy a Trianon-problematika komplexitását és az NKE karakteréhez igazodó egyedi témaköröket egyaránt megjelenítse. A főbb kérdésfelvetések közé tartozik az elmúlt száz év mérlegének megvonása, a közigazgatási, a rendészettudományi és a hadtörténelmi témacsoportok megjelenítése, a legújabb történelmi – kiemelten a diplomáciatörténelmi – kutatások bemutatása. Az így elkészült tanulmánykötetet szakmai konferencián mutatják majd be, az egyetemi központi ünnepség részeként, a békeszerződés megkötéséhez igazodó időpontban.

A távlati tervek között szerepel az egyetemi hallgatókat is megszólító *Trianon enciklopédia* és a határváltozásokat földrajzi, geográfiai szempontból széles spektrumban tárgyaló *Trianon a térképeken* kiadvány elkészítése is. A szervezőbizottság célja, hogy az ünnepi protokolláris események mellett egy teljes éves keretet adjon a megemlékezésnek, és az ünnepi esemény pátoaszát a hallgatósághoz minél közelebb hozva kari rendezvények, előadások, tanulmányi kirándulások sokaságával jelenítse meg. A diákság bevonására a tervezett események között szerepel olyan fotó- és filmpályázat is, amely az 1919–1920-as évek emlékeit, emlékműveit, mítoszát és a mai jelképeit idézi fel. ●

Szöveg: Juhász Katalin, Fecser Zsuzsanna • Fotó: Fortepan

Az '56-os forradalom emlékei

Az 1956-os forradalom évfordulója fájdalmas emlék a magyar nemzet számára. Cikkünk az akkori eseményekben részt vevő, a Ludovika Akadémián végzett Maléter Pál és a végén az őt eláruló Uszta Gyula sokszor egymást keresztező életútját, illetve Budapest ostromát mutatja be. Emellett olvashatnak Maléter feleségének, Gyenes Judithnak a visszaemlékezéseiből is, amelyek emberi oldalról világítják meg a forradalom és egyben a megtorlás szörnyűségeit.

MALÉTER ÉS USZTA: PÁRHUZAMOS SORSOK, TRAGIKUS VÉGKIFEJLET

Maléter Pál a Ludovika Akadémia elvégzése után tisztként, Uszta három hónapos kiképzés után honvédként került ki a második világháborús frontra. Mindketten fogságba estek, partizánként tértek haza, és harcoltak a németek ellen. A háború után Uszta

Maléter Pál, a Nagy Imre-kormány honvédelmi minisztere

erdőori gyakorlattal lett Zemplén megye főispánja, Maléter a kormányt védő őrszázalaj parancsnoka lett. A két volt partizán először az 1950-ben felállított 11. gépesített hadtestnél került össze, Uszta lett a hadtest parancsnoka, Maléter a hadtest törzsfőnöke. Utóbbi így emlékezett vissza később a kapcsolatukra: „Majdnem baráti viszony volt közöttünk, mindig szeretettel üdvözlöttük egymást, ha találkoztunk.” 1956. október 23-án kitört a forradalom. Maléter ezredesi rangban a Katonai Kisegítő Műszaki Alakulatok parancsnoka volt, Uszta pedig ekkor Moszkvában tartózkodott. Október 25-én hajnalra futottak be a jelentések a Honvédelmi Minisztériumba, hogy civilek a Kilián laktanyából fegyvereket hordanak ki, és az utcáról lövik a szovjet csapatokat. Mivel az éppen szolgálatban lévő főügyeletes Maléter páncélos tiszt volt, szolgálatából felmentette a Katonai Bizottság, és parancsot kapott, hogy a Kilián laktanyát foglalja vissza a felkelőktől. Érkezésekor Maléter tűzharcba keveredett a felkelőkkel, de később átállt a forradalmárokhöz, és parancsnokukként aztán sikerült a rendet helyreállítania. Október 27-én és 28-án ellenőrzése alá vonta a laktanyát közrefogó épületszárnyakat, majd értesülve a kormány által elrendelt tűzszünetről, beszüntette a felkelők elleni harcot, ezt jelentette a minisztériumnak is. Maléter Pál nem tudhatott arról, hogy a szovjeteknek a Népligetben lévő egyik harckocsi alegysége és a tűzértszti iskolások egy százada

a déli órákban a Kilián laktanya elleni támadásra kapott parancsot. Az ezredes kora délután a közelben lévő szovjet hadosztály parancsnokságát telefonon hívta, és egy szovjet ezredestől újra kérte a laktanya lövésének beszüntetését. Ezután napokig ment a huzavona a politikai és katonai vezetés, illetve a civil felkelők közt, mert az előbbieket az utóbbiak lefegyverzését követelték. Uszta Gyula ezzel egy időben visszatért Magyarországra. „A honvédelmi minisztérium elég nehéz helyzetben volt, és én nem tudtam megállapítani, hogy mi van valójában Budapesten. És én voltam az, aki kértem, hogy szétnézhessek, és megnézhessem a Kilián laktanyát is, hogy kapjak egy helyzetképet, hogy tudjak véleményt alkotni róla. A Kilián laktanyában fegyverek vannak, Maléter a vezetője, Maléterrel én ismeretségben voltam, mi együtt dolgoztunk is. Kíváncsi voltam, hogy van” – mondta később Nagy Imre és társai perében.

Erre a látogatásra október 30-án került sor. Uszta jelentést kért Malétertől, aki így válaszolt: „Ideküdtek és láttam, hogy itt a nép harcol, ők felkérték engem, hogy legyek a parancsnokuk, és én ezt vállaltam.” November 2-án Nagy Imre kinevezte honvédelmi miniszternek Maléter Pált, és előléptették vezérőrnaggyá. A teljesen szétesett honvédelmi minisztérium és a volt sztálinista főtisztek távozása után alig volt olyan ember, akit Nagy Imre figyelmébe lehetett ajánlani. Maléter újonnan szerzett hírnevén kívül mellette szolt közismert becsületessége és végtelen megbízhatósága, ráadásul a partizán múltja miatt tudott oroszul is. A Kilián laktanya hamar az ellenállás szimbolikus központjává vált, Maléter pedig

a forradalom hőseként gyorsan nagy népszerűsége tette szert. Miniszterként egyetlen tevékenysége az volt, hogy bár a tisztek megpróbálták lebeszélni, november 3-án, a magyar tárgyaló küldöttség tagjaként a tököli szovjet főparancsnokságra ment. „Akkor is mennem kell. Ha nem megyünk – a szovjetek úgy veszik, mi nem akarunk tárgyalni. Mi szakítjuk meg a tárgyalás menetét...

Tudom, volt ilyesmi már a magyar történelemben... De akkor is kötelességem menni!” – mondta az útról őt lebeszélni próbálóknak. A hivatalosan a szovjet csapatok kivonásáról folyó tárgyaláson azonnal letartóztatták. Uszta november 4-én, Nagy Imre híres rádiószózata után elfoglalta a Honvédelmi Minisztérium irányító törzsét, ezzel megakadályozta az ellenállási parancs eljuttatását a magyar katonai alakulatokhoz. Decembertől a honvédelmi miniszter első helyettese lett.

1957. január 24-ig Maléter szovjet fogságban volt, majd átadták a Kádár-kormánynak. Az egykori partizánparancsnokot, a honvédelmi minisztert Nagy Imrével és társaival együtt fogták perbe, és 1958. június 15-én halálra ítélték, másnap reggel pedig kivégezték. A halálos ítélethez nagyban hozzájárult Uszta Gyula, aki tanúvallomásaiban sorozatos hazugságokkal, hazaárulással, gyilkossággal vádolta meg korábbi tisztársát és barátját. Usztát ezt követően – megköszönve a Malétert halálba segítő vallo-mását – altábornaggyá nevezték ki. A későbbiekben a Magyar Honvédelmi Szövetség és a Partizánszövetség főtítkára lett, majd hosszú évtizedekig rendelkezett országgyűlési képviselői mandátummal. 1995-ben halt meg, 81 éves korában, békében, nyugalomban, minden létező kitüntetés birtokában.

GYENES JUDITH VISSZAEMLEKÉZÉSEI

„Tudta, mire vállalkozik” – emlékezett vissza október 24-ére Maléter Pál özvegye. Mikor novemberben a börtönben próbálta meglátogatni, az oroszok nem engedték, hogy bemehessen hozzá. Napra pontosan három évvel az esküvőjük után, 1957. május 8-án látta utoljára a férjét. Halála híréről is csak a rádióból értesült. 1989 márciusában kezdték meg a Nagy Imre-per áldozatainak exhumálását. A 301-es parcellában először két maradványt találtak, nem lehetett tudni, hogy Gimes Miklós vagy Maléter Pál van-e felül. Magassága és háborús sebesülése alapján az alsó maradvány volt a férjé. A keze összedrótózva, a lába keresztbe téve, mert nem fért bele a ládába, a feje félrebillentve, és a lábán a cipő. „A drótok és az a két cipő szörnyű volt... Én 1989. június 16-án temettem el Palit, akkor engedtem el” – idézte fel az özvegy.

BUDAPEST OSTROMA

1956 őszén mintegy négy hadosztálynyi szovjet haderő tartózkodott Magyarországon. Október 23-án Andropov nagykövet észlelte, hogy Budapesten a helyzet rendkívül veszélyes, és telefonon kérte Hruscsovtól a hadsereg beavatkozását. Hruscsov ezt megtárgyalta Gerő Ernővel, majd Zsukov honvédelmi miniszter kapott parancsot Budapest megszállására. Még aznap éjjel a fővárosba érkezett egy hadosztálynyi szovjet alakulat: 6 ezer katona, 290 harckocsi, 156 ágyú. Az ellenforradalom letörésére egy különleges alakulat kapott megbízást Lascsenko altábornagy vezetésével.

A legfelsőbb politikai vezetés terve az erődemonstrációra alapozott, de ez a stratégia nem vált be. A szovjet és magyar politikai, katonai vezetés nem számított komoly ellenállásra, azonban a felkelők nem érték be a szobrok döntögetésével, és a szovjet harckocsik az utcai harcokban elég könnyen sebezhetőkké váltak. Október 25-én három újabb hadosztály

Uszta Gyula tanú Nagy Imre és társai perének tárgyalásán

érkezett a Szovjetunióból és Romániából, mintegy 20 ezer katonával. A súlyos harcok és mindkét oldal veszteségei hatására a szovjet pártvezetés döntött a szovjet csapatok kivonásáról. Erre október 31-én sor került, bár vannak feljegyzések arról, hogy több helyen megbújtak páncélosok a városban bevetésre készen. Nagy Imre miniszterelnök tiltakozása ellenére a felvonulás folytatódott, erre válaszként november 1-jén bejelentettük semlegességünket és a Varsói Szerződésből történő kilépésünket.

November 4-én hajnalban Konyev marsall, a Varsói Szerződés főparancsnoka harcparancsa alapján megindult a „Forgószél” hadművelet. A fegyveres ellenállást túlnyomó részben civil felkelők kísérelték meg. A nyugati vagy ENSZ-segítség hiú ábránd maradt csupán, a szovjet túlerő egy hét alatt, november 11-ig befejezte Budapest ostromát, amelynek során 1945 magyar veszítette életét, míg az egészségügyi intézményekben mintegy 17 ezer sebesültet kezeltek. Az 1956-os forradalomban való részvétel miatt bírói ítélettel 229 személyt végeztek ki. Budapest védőinek mintegy harmada a megtorlástól tartva a forradalom leverése után elhagyta Magyarországot. ●

Közeledik az advent

**Vörösmarty téri
Budapesti Adventi és
Karácsonyi Vásár**
Budapest, 2019. november 8.
– 2020. január 1.

Hogy mivel várja az érdeklődőket idén Európa 10. legrészesebb adventi vására a fővárosban? Színvonalas kulturális és gyermekprogramok mellett kiváló minőségű termékek: helyi alapanyagokból készült ízletes ételkülönlegességek, kézműves édességek és italok. A Kárpát-medence gasztrokulturális értékei és a karácsonyi ünnepekörhöz kapcsolódó hagyományok idén is meghatározók lesznek. Biztosan lesznek tematikus hetek – liba, töltött káposzta, vad- és halétel –, odafigyelve a böjti hetekre is, illetve a hanuka ízei megjelennek. A hagyománynak megfelelően lesz továbbá bejgli, rétes, lepény, kürtöskalács, mézeskalács és sült gesztenye is. Ami pedig az italokat illeti, a vásár ideje alatt a magyar borrégiók is tiszteletüket teszik, így képviselve a hazai ízeket.

Eger Advent
Eger, 2019. november 23.
– december 24.

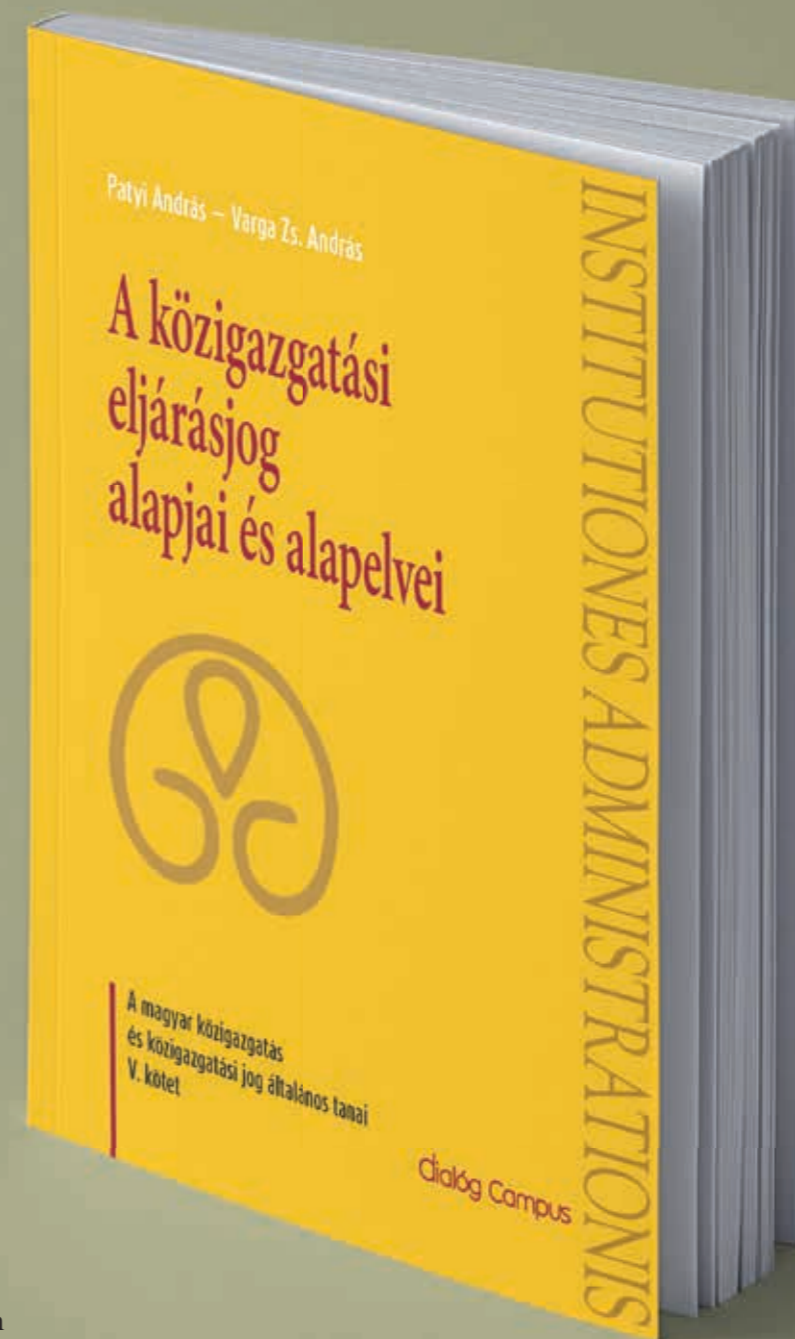
Az egri adventi vásár dallamos és csillogó módon hívja meghitt ünnepi készülődésre mindazokat, akik a csodás barokk belvárosba érkeznek, ahol a forralt borokon és kürtöskalácsokon túl, a fahéjillat mellett különleges látványelemek is várják a látogatókat. Érdeemes lesz ellátogatni Egerbe, mert ünnepi fényárba öltözik a város: a várat páratlan díszkivilágítás emeli ki a sötét éjszakából, ahogy a legendás Dobó tér, a Gárdonyi tér és a Végvári vitézek tere is pompázni fog. Varázslatos élmények várnak kicsikre és nagyokra: lesznek adventi koncertek, fotósarok, diakuckó, kreatív sütiműhely, a gyermekeknek ingyenes jégpálya, kézműves játszótér. Természetesen a hangulat megkoronázásáért a borkülönlegességek lesznek felelősek.

Kézművesség és mesevásár Pécssett
Pécs, 2019. november 29.
– december 24.

Idén november utolsó napján nyitja meg kapuit a Pécsi Adventi Kézműves és Mesevásár a Széchenyi téren. Egy vásár, amely a mesékről, ízekről, közös élményekről, illatokról, meghitt hangulatról és a pécsiek közös ünnepéről szó. Az évnek ebben a szakában összegyűlhet a város apraja-nagyja, hogy felkeresse a Mikulás házát, megcsodálja a fényfestést és az épületvetítéseket, esténként pedig együtt gyűjthassa meg a gyertyákat. Varázslatos ünnepi hangulatot hoz a városba a kóruszenei előadók éneke és a forralt bor illata.

MEGJELENT!

A kötet elektronikus formában ingyenesen letölthető a QR-kódon keresztül.

Az *Institutiones Administrationis* sorozat legújabb kötetét ajánljuk.

A BIZTOS JÖVŐ
EGYETEME

TÉGED IS VÁRUNK AZ NKE NYÍLT NAPJAINRA!

f / UNI.NKE / NKEUNI / FELVETELI.UNI-NKE.HU

KÖZPONTI NYÍLT NAPOK:

2019. NOVEMBER 29.,

2020. JANUÁR 25.

(1083 BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 82.)

VÍZTUDOMÁNYI KAR:

2019. DECEMBER 4.,

2020. JANUÁR 16.

(6500 BAJA, BAJCSY-ZSILINSZKY UTCA 12-14.)

HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR:

2019. DECEMBER 6.

(1101 BUDAPEST, HUNGÁRIA KÖRÚT 9-11.)

WWW.UNI-NKE.HU